Europeiska unionens officiella tidning

SV
L-serien

2024/2474

20.9.2024

# KOMMISSIONENS BESLUT (EU) 2024/2474

**av den 5 april 2024**

**om de stödordningar SA.50787 (2021/C) (f.d. 2018/N) och SA.50837 (2021/C) (f.d. 2018/N) som Tjeckien har genomfört till förmån för stora företag som är verksamma inom primär jordbruksproduktion**

*[delgivet med nr C(2024) 2096]*

**(Endast den tjeckiska texten är giltig)**

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 108.2 första stycket,

efter att i enlighet med artikel 108.2 första stycket i fördraget ([1]) ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig och med beaktande av dessa synpunkter, och

av följande skäl:

## 1. FÖRFARANDE

(1) Genom en skrivelse av den 29 mars 2018 anmälde Tjeckien stödordning SA.50787 (2018/N) till kommissionen. Kommissionen begärde ytterligare upplysningar genom skrivelser av den 22 maj 2018, den 19 juli 2018, den 8 oktober 2018, den 17 december 2018, den 6 mars 2019, den 28 maj 2019 och den 6 maj 2020. De tjeckiska myndigheterna lämnade ytterligare upplysningar genom skrivelser av den 21 juni 2018, den 20 augusti 2018, den 8 november 2018, den 18 januari 2019 och den 29 maj 2020.

(2) Genom en skrivelse av den 6 april 2018 anmälde Tjeckien stödordning SA.50837 (2018/N). Kommissionen begärde ytterligare upplysningar genom skrivelser av den 1 juni 2018, den 14 augusti 2018, den 8 oktober 2018, den 17 december 2018, den 6 mars 2019, den 28 maj 2019 och den 6 maj 2020. De tjeckiska myndigheterna lämnade ytterligare upplysningar genom skrivelser av den 21 juni 2018, den 13 september 2018, den 8 november 2018, den 18 januari 2019, den 29 mars 2019 och den 29 maj 2020.

(3) Genom en skrivelse av den 6 mars 2019 underrättade kommissionen de tjeckiska myndigheterna om sitt beslut att överföra de två anmälningarna till registret över icke anmälda stödåtgärder, eftersom stödet beviljats innan stödordningarna anmälts till kommissionen. Samtidigt beslutade kommissionen att av bedömningsskäl slå samman dessa ärenden, eftersom de rörde samma sak.

(4) Genom en skrivelse av den 12 januari 2021 underrättade kommissionen Tjeckien om sitt beslut att inleda det förfarande som anges i artikel 108.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (*EUF-fördraget*) avseende det stöd som beviljats stora företag före antagandet av beslut C(2021)41 final av den 12 januari 2021 ([2]) (*beslutet om att inleda förfarandet*) och dess anmälan till de tjeckiska myndigheterna. Samtidigt beslutade kommissionen att inte göra några invändningar mot det stöd som skulle beviljas enligt de två ordningarna SA.50787 och SA.50837 efter antagandet av beslutet om att inleda förfarandet och dess anmälan till de tjeckiska myndigheterna, med motiveringen att det var förenligt med den inre marknaden enligt artikel 107.3 c i EUF-fördraget.

(5) Kommissionens beslut att inleda det förfarande som anges i artikel 108.2 i EUF-fördraget offentliggjordes i *Europeiska unionens officiella tidning* ([3]). Kommissionen uppmanade berörda parter och Tjeckien att inkomma med synpunkter.

([1]) Uppmaning enligt artikel 108.2 i EUF-fördraget att inkomma med synpunkter, statligt stöd SA.50787 (2019/NN) (f.d. 2018/N) och SA.50837 (2019/NN) (f.d. 2018/N) (EUT C 60, 19.2.2021, s. 39).
([2]) EUT C 60, 19.2.2021, s. 39.
([3]) Se fotnot 2.

(6) Kommissionen mottog fem synpunkter från berörda parter. Kommissionen översände dessa synpunkter till Tjeckien, som gavs tillfälle att bemöta dem. Genom samma skrivelse uppmanade kommissionen också de tjeckiska myndigheterna att tillhandahålla en uppdaterad lägesrapport om de återkravsförfaranden som inletts av de tjeckiska myndigheterna, särskilt om de relaterade domstolsförfarandena ([4]). Tjeckien inkom med sina synpunkter genom en skrivelse av den 23 maj 2022.

(7) Genom en skrivelse av den 15 juni 2022 begärde kommissionen ytterligare förtydliganden av den nationella domstolens domar om återkrav av det stöd som beviljats innan kommissionens beslut om att inleda förfarandet anmäldes till de tjeckiska myndigheterna. De tjeckiska myndigheterna svarade genom skrivelse av den 24 augusti 2022.

## 2. DETALJERAD BESKRIVNING AV STÖDORDNINGARNA

### 2.1 Beslutets tillämpningsområde

(8) Detta beslut avser stöd som olagligen beviljats stora företag för omstrukturering av fruktträdgårdar och för byggande av droppbevattning av fruktträdgårdar, humleodlingar, vinodlingar och plantskolor, innan stödordningarna SA.50787 och SA.50837 anmäldes.

(9) De anmälda stödordningarna är följande:

a) SA.50787 (2021/C) (f.d. 2018/N): Stöd till omstrukturering av fruktträdgårdar.

b) SA.50837 (2021/C) (f.d. 2018/N): Stöd för byggande av droppbevattning av fruktträdgårdar, humleodlingar, vinodlingar och plantskolor.

(10) Med de två anmälningarna avsåg Tjeckien att ersätta de befintliga stödåtgärderna SA.46621 (2016/XA) och SA.46972 (2016/XA), undantagna på grundval av kommissionens förordning (EU) nr 702/2014 ([5]), i syfte att utvidga gruppen av stödmottagare till stora företag. När stödordningarna godkänts av kommissionen skulle de därför ersätta dessa gruppundantagsordningar.

### 2.2 De två stödordningarnas gemensamma drag

#### 2.2.1 *Mål*

(11) Genom anmälan SA.50787 (2021/C) (f.d. 2018/N) hade de tjeckiska myndigheterna för avsikt att bevilja stöd för plantering av fruktträdgårdar som odlas i enlighet med den integrerade produktionsmetoden.

(12) Genom anmälan SA.50837 (2021/C) (f.d. 2018/N) hade de tjeckiska myndigheterna för avsikt att bevilja stöd för byggande av funktionell droppbevattning av fruktträdgårdar, humleodlingar, vingårdar och plantskolor i Tjeckien.

#### 2.2.2 *Varaktighet*

(13) Den undantagna stödordningen SA.46621 (2016/XA) gällde från och med den 17 oktober 2016. Den undantagna stödordningen SA.46972 (2016/XA) gällde från och med den 7 december 2016. Båda de undantagna stödordningarna ersattes den 12 januari 2021 av de anmälda stödordningarna SA.50787 och SA.50837.

(14) Genom beslutet om att inleda förfarandet godkändes båda de anmälda stödordningarna SA.50787 och SA.50837 för framtiden till och med den 31 december 2024.

#### 2.2.3 *Stödmottagare*

(15) Enligt båda ordningarna SA.50787 och SA.50837 kan stöd beviljas företag av alla storlekar som är verksamma inom primär jordbruksproduktion.

([4]) Under det preliminära förfarandet bekräftade de tjeckiska myndigheterna att återkravsförfaranden hade inletts på nationell nivå för stora stödmottagare som fick stöd på grundval av gruppundantagsordningar. Den 29 maj 2020 hade inget stöd återkrävts, eftersom de berörda stödmottagarna hade väckt talan vid domstol.

([5]) Kommissionens förordning (EU) nr 702/2014 av den 25 juni 2014 genom vilken vissa kategorier av stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i Fördraget om Europeiska Unionens Funktionssätt (EUT L 193, 1.7.2014, s. 1).

2.2.4 *Rättslig grund*

(16) Den rättsliga grunden för båda ordningarna SA.50787 och SA.50837 och även för de tidigare gruppundantagna stödordningarna SA.46621 (2016/XA) och SA.46972 (2016/XA) utgörs av följande rättsakter:

1) Lag nr 252/1997 om jordbruk, i dess ändrade lydelse.

2) Bestämmelser om beviljande av bidrag enligt §§ 1, 2 och 2d i lag nr 252/1997 om jordbruk (*principer för beviljande av stöd*).

2.2.5 *Budget*

(17) Den totala budgeten för stödordning SA.50787 (2021/C) uppgår till 1 400 miljoner tjeckiska kronor (ungefär 52,4 miljoner euro ([6])).

(18) Den totala budgeten för stödordning SA.50837 (2021/C) uppgår till 560 miljoner tjeckiska kronor (ungefär 21 miljoner euro ([7])).

(19) Båda stödordningarna finansieras genom statsbudgeten. Stöd beviljas i form av direkta bidrag. Den beviljande myndigheten för båda ordningarna är den statliga interventionsfonden för jordbruket (*Státní zemědělský intervenční fond*).

2.3 **Beskrivning av stödordning SA.50787 (2021/C)**

(20) Stöd inom ramen för denna stödordning kan beviljas nyplanterade fruktträdgårdar i Tjeckien utanför huvudstaden Prag. Stödet beviljas för det år planteringen sker.

(21) Stöd kan beviljas för plantering av fruktsorter som anges i tabellen i stödprogrammets tolkningsdokument, vilka odlas inom ramen för systemet för integrerad produktion och inte överskrider de fastställda gränsvärdena för tungmetaller ([8]).

(22) Stödberättigande kostnader är följande:

1) Kostnader för förberedande arbeten: långtidsverkande gödsling, markberedning (djupplöjning, bearbetning, gödsling, beredning inför plantering), projektberedning (sorturval, pollinatörer, odlingsriktning, ytans geometriska orientering), stängsel, planteringsdimensionering, beredning av diken.

2) Kostnader för planteringsmaterial, inklusive transport till planteringen och korttidslagring.

3) Kostnader för beredning av materialet för plantering och kostnader för plantering.

4) Kostnader för skydd och montering av skydden, nät och uppsättande av näten, stödstolpar och fastbindning det år planteringen sker.

(23) Stöd kan beviljas upp till 50 % av de stödberättigande kostnaderna och upp till följande maximibelopp:

1) Upp till 240 000 tjeckiska kronor/ha (ungefär 9 000 euro ([9])) för fruktträdgårdar som planterats med stödberättigande äpple, päron, aprikos, persika, plommon, körsbär och surkörsbär i ett område på minst 1 ha per art, där det minsta antalet träd är 800 per ha.

2) Upp till 120 000 tjeckiska kronor/ha (ungefär 4 500 euro ([10])) för fruktträdgårdar som planterats med stödberättigande äpple, päron, aprikos, persika, plommon, körsbär och surkörsbär i ett område på minst 1 ha per art, där det minsta antalet träd är 400 per ha.

3) Upp till 60 000 tjeckiska kronor/ha (ungefär 2 250 euro ([11])) för fruktträdgårdar som planterats med stödberättigande små fruktarter (vinbär, krusbär, hallon) i ett område på minst 0,5 ha per art. Antalet plantor ska vara minst 3 000 per hektar.

([6]) Växelkurs för den tjeckiska kronan mot euron den 17 september 2020: 1 tjeckisk krona = 0,03743 euro.
([7]) Växelkurs för den tjeckiska kronan mot euron den 17 september 2020: 1 tjeckisk krona = 0,03743 euro.
([8]) Se skäl 25 i beslutet om att inleda förfarandet.
([9]) Växelkurs för den tjeckiska kronan mot euron den 17 september 2020: 1 tjeckisk krona = 0,03743 euro.
([10]) Växelkurs för den tjeckiska kronan mot euron den 17 september 2020: 1 tjeckisk krona = 0,03743 euro.
([11]) Växelkurs för den tjeckiska kronan mot euron den 17 september 2020: 1 tjeckisk krona = 0,03743 euro.

(24) Investeringarna inom ramen för denna ordning syftar till att förbättra jordbruksföretagens övergripande resultat och hållbarhet.

(25) Samma åtgärd föreskrevs inte i Tjeckiens landsbygdsutvecklingsprogram 2014–2020. Även om landsbygdsprogrammet omfattade åtgärden ”Integrerad fruktproduktion” anser de tjeckiska myndigheterna att dessa två åtgärder inte överlappade utan kompletterade varandra. Medan det statliga stödet beviljas för plantering av fruktträdgårdarna tillhandahölls finansiering inom ramen för åtgärden för landsbygdsutveckling redan befintliga fruktträdgårdar. De sökande kan ansöka om båda, dvs det statliga stödet för anläggande av fruktträdgårdar och därefter finansiering av skötseln inom ramen för landsbygdsprogrammet. I sådana fall måste de ha lämnat in två jordanalyser som visar att gränsvärdena för kemikalier har respekterats.

(26) Kommissionen konstaterade att stödordningen var förenlig med de mål som eftersträvades i Tjeckiens landsbygdsprogram 2014–2020, särskilt i syfte att bidra till att öka konkurrenskraften inom den primära jordbruksproduktionen och förbättra produkternas kvalitet (skälen 92 och 93 i beslutet om att inleda förfarandet). Dessutom drog kommissionen slutsatsen att stödet hade en positiv miljöpåverkan, eftersom den integrerade produktionsmetoden leder till lägre mängder tungmetaller i marken (skäl 94 i beslutet om att inleda förfarandet).

### 2.4 **Beskrivning av stödordning SA.50837 (2021/C)**

(27) Enligt denna stödordning kan stöd beviljas för följande kostnader:

1) Inköp eller hyrköp av maskiner och utrustning upp till tillgångarnas marknadsvärde.

2) Allmänna kostnader knutna till de utgifter som avses i föregående led.

(28) Stöd kan beviljas upp till 50 % av de stödberättigande kostnaderna och stödmottagarna kan få upp till 72 000 tjeckiska kronor (ungefär 2 700 euro ([12])) per hektar byggd droppbevattning.

(29) Investeringar som stöds inom ramen för denna ordning avser inte förbättring av befintliga bevattningsanläggningar eller delar av bevattningsanläggningar, utan endast nybyggda droppbevattningsanläggningar.

(30) I enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG ([13]) har Tjeckien lämnat in en förvaltningsplan för avrinningsdistrikt till kommissionen för hela det område där investeringarna äger rum samt för alla andra områden vars miljö kan påverkas av investeringen. De åtgärder som får verkan inom ramen för förvaltningsplanen för avrinningsdistrikt i enlighet med artikel 11 i det direktivet och som är av relevans för jordbrukssektorn har angetts i det tillämpliga åtgärdsprogrammet.

(31) Enligt de tjeckiska myndigheterna kan de investeringar som omfattas av denna stödordning leda till en nettoökning av den bevattnade areal som påverkar en viss mark- eller ytvattenförekomst. I detta sammanhang bekräftade de tjeckiska myndigheterna att investeringarna inte påverkar mark- eller ytvattenförekomster vars status har fastställts vara mindre än god i den relevanta förvaltningsplanen för avrinningsdistrikt av skäl som rör vattenkvantiteten.

(32) Enligt de tjeckiska myndigheterna har ordningen en positiv miljöpåverkan, eftersom droppbevattning har en vattenbesparande effekt jämfört med andra typer av bevattning. Droppbevattningen förväntas medföra vattenbesparingar på minst 30 % för att bekämpa torka och på så sätt förbättra produktionens stabilitet och kvalitet, samtidigt som vattenanvändningen minskas.

(33) De tjeckiska myndigheterna bekräftade att en miljöanalys måste visa att de understödda investeringarna inte kommer att ha någon negativ miljöpåverkan. För detta ändamål bedöms varje ansökan om stöd individuellt.

([12]) Växelkurs för den tjeckiska kronan mot euron den 17 september 2020: 1 tjeckisk krona = 0,03743 euro.

([13]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område (EGT L 327, 22.12.2000, s. 1).

(34) Stödet beviljas på villkor att det lämnas in ett vattenförvaltningstillstånd som utfärdats av den behöriga vattenmyndigheten och som bland annat bedömer projektets effekter på olika delar av miljön.

(35) Stödet beviljas dessutom på villkor att vattenförbrukningen mäts på samma nivå som en stödberättigad investering.

(36) De tjeckiska myndigheterna åtog sig att i fråga om det avrinningsdistrikt där investeringen äger rum se till att jordbrukssektorns olika vattenanvändningsverksamheter bidrar till kostnadstäckningen för vattentjänster i överensstämmelse med artikel 9.1 första strecksatsen i direktiv 2000/60/EG, i tillämpliga fall med beaktande av kostnadstäckningens sociala, miljömässiga och ekonomiska effekter liksom geografiska och klimatiska förhållanden i den eller de regioner som påverkas.

(37) Kommissionen konstaterade att stödordningen var förenlig med de mål som eftersträvades i Tjeckiens landsbygdsprogram 2014–2020, särskilt i syfte att bidra till att öka konkurrenskraften inom den primära jordbruksproduktionen och förbättra produkternas kvalitet (skälen 92 och 93 i beslutet om att inleda förfarandet). Dessutom drog kommissionen slutsatsen att stödet hade en positiv miljöpåverkan, eftersom den integrerade produktionsmetoden leder till lägre mängder tungmetaller i marken (skäl 94 i beslutet om att inleda förfarandet).

## 3. SKÄL TILL ATT INLEDA FÖRFARANDET

### 3.1 Stödordningarnas olaglighet

(38) Stödordningarna SA.50787 och SA.50837 anmäldes till kommissionen den 29 mars 2018 respektive den 6 april 2018. De tjeckiska myndigheterna bekräftade att de genomfördes redan innan de anmäldes.

(39) Med tanke på att Tjeckien underlåtit att fullgöra sin skyldighet enligt artikel 108.3 i EUF-fördraget konstaterade kommissionen i beslutet om att inleda förfarandet ([14]) att det stöd som redan hade beviljats stora företag före anmälan av stödordningarna SA.50787 och SA.50837 utgjorde nytt stöd, vilket den ansåg vara olagligt stöd i den mening som avses i artikel 1 f i rådets förordning (EU) 2015/1589 ([15]).

### 3.2 Stödets förenlighet med den inre marknaden

(40) I enlighet med artikel 107.3 i EUF-fördraget kan stödet anses vara förenlig med den inre marknaden endast om det uppfyller något av de undantag som föreskrivs i den artikeln. I de aktuella fallen undersökte kommissionen om undantaget i artikel 107.3 c i EUF-fördraget, såsom det tolkats i de tillämpliga bestämmelserna i Europeiska unionens riktlinjer för statligt stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden från 2014 ([16]) (*2014 års riktlinjer*), var tillämpligt.

(41) Enligt artikel 107.3 c i EUF-fördraget kan stöd anses som förenligt med den inre marknaden, om det underlättar utveckling av vissa näringsverksamheter eller vissa regioner, när det inte påverkar handeln i negativ riktning i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset.

(42) Stödordningarna bedömdes också mot bakgrund av 2014 års riktlinjer, som var i kraft när stödordningarna SA.50787 och SA.50837 godkändes.

(43) I sitt beslut om att inleda förfarandet bedömde kommissionen närmare bestämt förenligheten hos de två ordningarna SA.50787 och SA.50837 med den inre marknaden på grundval av del I (”Gemensamma bedömningsprinciper”) och del II, kapitel 1.1.1.1 (”Stöd för investeringar i materiella och immateriella tillgångar på jordbruksföretag som är knutna till primär jordbruksproduktion”) i 2014 års riktlinjer.

([14]) Se skäl 64 i beslutet om att inleda förfarandet.

([15]) Rådets förordning (EU) 2015/1589 av den 13 juli 2015 om genomförandebestämmelser för artikel 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (kodifiering) (EUT L 248, 24.9.2015, s. 9).

([16]) EUT C 204, 1.7.2014, s. 1, ändrade genom det tillkännagivande som offentliggjordes i EUT C 390, 24.11.2015, s. 4.

(44) På grundval av denna bedömning drog kommissionen i sitt beslut om att inleda förfarandet slutsatsen att det stöd som skulle beviljas **efter** godkännandet av de två stödordningarna och efter anmälan av beslutet till de tjeckiska myndigheterna var förenligt med den inre marknaden i enlighet med artikel 107.3 c i EUF-fördraget.

(45) I det skedet kunde kommissionen emellertid inte dra samma slutsats när det gäller det stöd som beviljats stora företag **innan** de två stödordningarna SA.50787 och SA.50837 anmäldes och godkändes genom kommissionens beslut. Bedömningen av dessa stödordningar visade att stödet visserligen var förenligt med de särskilda villkoren i del II, kapitel 1.1.1.1 i 2014 års riktlinjer, men att det rådde tvivel om förekomsten av en stimulanseffekt och följaktligen om stödets förenlighet med den inre marknaden i enlighet med artikel 107.3 c i EUF-fördraget av följande skäl.

(46) I enlighet med punkt 66 i 2014 års riktlinjer kunde stöd endast anses vara förenligt med den inre marknaden om det har en stimulanseffekt. I enlighet med den punkten förelåg en stimulanseffekt om stödet ändrade företagets beteende på ett sådant sätt att företaget inledde ytterligare verksamhet som det utan stöd inte skulle ha inlett, eller som det skulle ha inlett endast i begränsad utsträckning eller på ett annat sätt.

(47) I enlighet med punkt 70 i 2014 års riktlinjer ansåg kommissionen att stödet inte utgjorde något incitament för stödmottagaren om arbetet med det relevanta projektet eller den relevanta verksamheten hade inletts redan innan stödmottagaren ansökte om stöd hos de nationella myndigheterna. En sådan stödansökan måste åtminstone innehålla uppgifter om sökandens namn och företagets storlek, en beskrivning av projektet eller verksamheten, inbegripet dess lokalisering och datum för inledande och avslutande, det stödbelopp som behövs för att genomföra projektet och de stödberättigande kostnaderna.

(48) I enlighet med punkt 35.25 i 2014 års riktlinjer betydde ”inledande av arbete med projektet eller verksamheten” antingen inledandet av byggnadsarbeten eller byggnadsverksamheter eller det första rättsligt bindande åtagandet att beställa utrustning eller utnyttja tjänster eller varje annat åtagande som gör investeringen oåterkallelig, beroende på vilket som inträffade först.

(49) I enlighet med punkt 72 i 2014 års riktlinjer var stora företag dessutom tvungna att i ansökan beskriva situationen utan stöd, som benämns det kontrafaktiska scenariot, och lägga fram dokumentation som styrker de uppgifter om ett kontrafaktiskt scenario som anges i ansökan. I enlighet med punkt 73 i 2014 års riktlinjer var den beviljande myndigheten tvungen att kontrollera det kontrafaktiska scenariots trovärdighet och bekräfta att stödet hade den erforderliga stimulanseffekten.

(50) När det gäller det ytterligare villkoret att stora företag ska lägga fram dokumentation om ett kontrafaktiskt scenario hänvisade kommissionen i beslutet om att inleda förfarandet till definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag i bilaga I till förordning (EU) nr 702/2014 ([17]) och till unionsdomstolarnas relevanta rättspraxis ([18]).

(51) I enlighet med artikel 2.1 i bilaga I till kommissionens förordning (EU) nr 702/2014 utgjordes SMF-kategorin av företag som sysselsätter färre än 250 personer och vars årsomsättning inte överstiger 50 miljoner euro eller vars balansomslutning inte överstiger 43 miljoner euro per år.

(52) I enlighet med artikel 3.1 i bilaga I till förordning (EU) nr 702/2014 var ett självständigt företag ett företag som inte klassificerades som ett partnerföretag i den mening som avses i punkt 2 eller som ett anknutet företag i den mening som avses i punkt 3 i den artikeln.

(53) I enlighet med artikel 4.2 i bilaga I till förordning (EU) nr 702/2014 skulle ett företag, om uppgifterna om företaget beräknade på årsbasis vid datum för bokslut överstiger eller understiger de trösklar som anges i artikel 2 för personalstyrkan eller för de finansiella beloppen, förlora eller erhålla sin status av medelstort företag, litet företag eller mikroföretag först om detta inträffar under två på varandra följande år.

([17]) Förordning (EU) nr 702/2014 har ersatts av kommissionens förordning (EU) 2022/2472 av den 14 december 2022 genom vilken vissa kategorier av stöd inom jordbruks- och skogsbrukssektorn och i landsbygdsområden förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUT L 327, 21.12.2022, s. 1). Bilaga I till den förordningen ändrades inte.

([18]) Se skälen 105–113 i beslutet om att inleda förfarandet.

(54) Skälen 109–113 i beslutet om att inleda förfarandet innehöll följande resonemang i detta sammanhang.

(55) I skäl 40 i förordning (EU) nr 702/2014 förklaras att den definition av mikroföretag samt små och medelstora företag som används vid tillämpningen av den förordningen baseras på definitionerna i kommissionens rekommendation 2003/361/EG ([19]), för att undanröja skillnader som kan ge upphov till snedvridningar av konkurrensen och för att underlätta samordningen mellan olika unionsinitiativ och nationella initiativ som rör mikroföretag samt små och medelstora företag samt av hänsyn till administrativ klarhet och klarhet om rättsläget.

(56) I skäl 39 i förordning (EU) nr 702/2014 förklaras det underliggande skälet till att undanta mikroföretag samt små och medelstora företag från anmälningsskyldigheten i artikel 108.3 i EUF-fördraget: ”Mikroföretag samt små och medelstora företag spelar en avgörande roll för att skapa arbetstillfällen och de medverkar mer allmänt till social stabilitet och till att stimulera ekonomin. Deras utveckling kan dock begränsas av marknadsmisslyckanden, vilket leder till att mikroföretag samt små och medelstora företag drabbas av vissa för sådana företag typiska nackdelar. De har ofta svårt att få tillgång till kapital och lån på grund av att vissa finansmarknader är ovilliga att ta risker och att mikroföretag samt små och medelstora företag ofta har begränsade möjligheter att erbjuda säkerheter. Mikroföretagens och de små och medelstora företagens begränsade resurser kan också inskränka deras möjligheter att få tillgång till information, särskilt om ny teknik och nya marknader. För att underlätta för mikroföretag samt små och medelstora företag att utveckla sin verksamhet bör denna förordning därför undanta vissa kategorier av stöd till förmån för sådana företag från anmälningsskyldigheten i artikel 108.3 i fördraget.”

(57) Såsom anges i de många domarna från unionsdomstolarna bör endast företag som drabbas av vissa för sådana företag typiska nackdelar ha rätt till de fördelar som följer av denna status. Enligt unionsdomstolarnas rättspraxis måste definitionen av små och medelstora företag tolkas strikt, eftersom de fördelar som ges genom status som små och medelstora företag i de flesta fall (särskilt när det gäller statligt stöd) är undantag från regeln ([20]). Det är nödvändigt att stryka sådana grupper av mikroföretag samt små och medelstora företag vars ekonomiska makt kan vara större än genuina små och medelstora företags, även om de formellt uppfyller kriterierna i definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag ([21]). Det måste också säkerställas att definitionen av små och medelstora företag inte kringgås med rent formella medel ([22]). I enlighet med denna rättspraxis har kommissionen rätt att vägra att erkänna ett företag som ett litet eller medelstort företag om det berörda företaget inte drabbas av vissa för sådana företag typiska nackdelar. Denna rättspraxis styrs av principen om ändamålsenlig verkan, som bevarar unionsrättens ändamålsenliga verkan.

([19]) Kommissionens rekommendation av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag (EUT L 124, 20.5.2003, s. 36).

([20]) HaTeFo, C-110/13, ECLI:EU:C:2014:114, punkt 32.

([21]) Se särskilt domarna i följande mål (vår understrykning):

— NMI Technologietransfer, C-516/19, ECLI:EU:C:2020:754, punkterna 31–34 (i ett ärende som rör tolkningen av definitionen av små och medelstora företag enligt den allmänna gruppundantagsförordningen, kommissionens förordning (EU) nr 651/2014): ”34 Detta kriterium syftar således till att bättre förstå – såsom bland annat framgår av skäl 9 i 2003 års rekommendation, som, såsom anges i skäl 30 i förordning nr 651/2014, ligger till grund för benämningen SMF, vilken definieras i bilaga I till denna förordning – den ekonomiska verkligheten för SMF och till att **benämningen SMF inte ska användas på sådana grupper av företag vars ekonomiska styrkeförhållanden överstiger ett företag i SMF-kategorin, för att se till att de fördelar som ges SMF-kategorin i lagstiftning eller genom andra åtgärder kommer de företag till godo som har ett verkligt behov av dem** (se, analogt, dom av den 27 februari 2014, HaTeFo, C-110/13, ECLI:EU:C:2014:114, punkt 31)”.

— Italien/kommissionen, C-91/01, ECLI:EU:C:2004:244, punkterna 31, 50–54 (”51. Kriteriet avseende oberoende skall följaktligen tolkas mot bakgrund av denna målsättning, såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 33 i sitt förslag till avgörande, på så sätt att ett företag som inte innehas till 25 procent eller mer av ett stort företag, och därmed **formellt uppfyller nämnda kriterium men i själva verket är en del av en stor koncern, inte kan anses uppfylla detta kriterium**”).

— HaTeFo, C-110/13, EU:C:2014:114, punkt 34, 39 (”34 Artikel 3.3 fjärde stycket i bilagan till SMF-rekommendationen ska följaktligen **mot bakgrund av denna målsättning tolkas** så, att **företag som inte formellt upprätthåller någon av de förbindelser** som det erinrats om i punkt 28 i förevarande dom men som ändå, på grund av den roll som en fysisk person eller en grupp av fysiska personer i samverkan spelar, **utgör en enda ekonomisk enhet, också ska betraktas som anknutna företag** i den mening som avses i den bestämmelsen, eftersom de helt eller delvis bedriver sin verksamhet på samma eller angränsande marknader (se analogt, domen i det ovannämnda målet Italien mot kommissionen, punkt 51)”).

— Pollmeier/kommissionen, T-137/02, ECLI:EU:T:2004:304, punkterna 61–62 (”62. Artikel 1.3 och 1.4 i bilagan till rekommendation 96/280 **skall således tolkas mot bakgrund av detta syfte**, varför uppgifter om ett företag, även om företaget till mindre än 25 procent ägs av ett annat företag, skall beaktas vid beräkningen av de tröskelvärden som anges i artikel 1.1 i bilagan till rekommendation 96/280 när **företagen, trots att de formellt är åtskilda, utgör en ekonomisk enhet** (se, för ett motsvarande synsätt, domen i det ovannämnda målet Italien mot kommissionen, punkt 51)”).

([22]) Italien/kommissionen, C-91/01, ECLI:EU:C:2004:244, punkt 50; HaTeFo, C-110/13, ECLI:EU:C:2014:114, punkt 33.

(58) Artikel 4.2 i bilaga I till förordning (EU) nr 702/2014 ger mikroföretag samt små och medelstora företag möjlighet att bevara sin status trots ändringar som anses vara tillfälliga och föränderliga (”först om detta inträffar under två på varandra följande år”). Det skulle strida mot principen om ändamålsenlig verkan att tillhandahålla en sådan möjlighet för företag som, till följd av en ägarförändring efter en fusion eller ett förvärv, i själva verket har en permanent förändrad struktur som varaktigt gör att de överskrider de trösklar för personalstyrkan eller för de finansiella beloppen som tillåts för små och medelstora företag. Om den ekonomiska verkligheten visar att ett visst företag inte är ett genuint litet eller medelstort företag, även om just denna situation inte beskrivs i artikel 4.2 i definitionen av små och medelstora företag i bilaga I till förordning (EU) nr 702/2014, bör därför detta företag inte åtnjuta status av litet eller medelstort företag till följd av en sådan förändring av ägandet.

(59) I linje med kommissionens konsekventa tolkning, enligt principen om ändamålsenlig verkan såsom den uttrycks i unionsdomstolarnas rättspraxis om definitionen av små och medelstora företag (skäl 57), är artikel 4.2 i bilaga I till förordning (EU) nr 702/2014 därför inte tillämplig på företag som överskrider de relevanta trösklarna för små och medelstora företag till följd av en förändring av strukturen eller ägandet efter en fusion eller ett förvärv. I så fall är den relevanta tidpunkten för bedömningen tidpunkten för transaktionen (genom vilken de permanent blev en del av ett större företag) och inte tidpunkten för den ansökande rättsliga enhetens bokslut.

(60) På grundval av detta innehöll skäl 114 i beslutet om att inleda förfarandet följande slutsats: Fram till godkännandet av dessa två stödordningar får stöd till små och medelstora jordbruksföretag beviljas på grundval av motsvarande åtgärder som är föremål för gruppundantag enligt förordning (EU) nr 702/2014, men det finns inte någon godkänd stödordning som möjliggör stöd till stora företag. Av detta följer att stöd beviljades stora företag i strid med anmälningsskyldigheten enligt artikel 108.3 i EUF-fördraget.

(61) Såsom förklaras i skäl 10 var båda stödordningarna SA.50787 och SA.50837 avsedda att ersätta de befintliga åtgärderna SA.46621 (2016/XA) och SA.46972 (2016/XA), som var föremål för gruppundantag, för att utgöra grunden för beviljande av stöd även till stora företag.

(62) De tjeckiska myndigheterna bekräftade att investeringsstöd, inom ramen för båda de ordningar som var föremål för gruppundantag, beviljades vissa företag som ursprungligen betraktades som mikroföretag samt små och medelstora företag när stödet beviljades. Enligt den information som de tjeckiska myndigheterna lämnade in den 8 november 2018 ([23]) visade dessa myndigheters administrativa efterhandskontroll att dessa stödmottagare inte uppfyllde definitionen av små och medelstora företag i bilaga I till förordning (EU) nr 702/2014, såsom den tolkats i unionsdomstolarnas rättspraxis i fråga om den definitionen. På grundval av detta ansåg kommissionen i beslutet om att inleda förfarandet ([24]) att dessa stödmottagare var stora företag vid den tidpunkt då stödet beviljades.

(63) I sitt beslut om att inleda förfarandet erinrade kommissionen om att inget kontrafaktiskt scenario begärdes för investeringsstöd som beviljats på grundval av undantagna stödordningar i enlighet med förordning (EU) nr 702/2014, eftersom sådant stöd måste begränsas till mikroföretag samt små och medelstora företag ([25]). Kommissionen uttryckte därför tvivel om huruvida stödmottagarna, som var stora företag och som fick stöd på grundval av en eller båda av de stödordningar som omfattas av gruppundantaget (skäl 62), faktiskt hade lämnat in det kontrafaktiska scenariot ([26]).

(64) Eftersom det kontrafaktiska scenariot, tillsammans med de styrkande handlingarna, utgjorde ett av villkoren för att konstatera stimulanseffekter av stödet till stora företag, drog kommissionen slutsatsen att det stöd som beviljats stora företag före anmälan av de två stödordningarna SA.50787 och SA.50837 inte verkade ha någon stimulanseffekt.

(65) Kommissionen uttryckte också tvivel om huruvida det stöd som beviljats stora företag före anmälan av ordningarna SA.50787 och SA.50837, särskilt med tanke på merkostnader netto-metoden enligt punkterna 95–97 i 2014 års riktlinjer, var proportionerligt. Kommissionen ansåg att de tjeckiska myndigheterna utan ett kontrafaktiskt scenario ([27]) i själva verket inte kunde säkerställa att stödbeloppen motsvarade merkostnaderna netto för genomförandet av investeringen i det berörda området genom att jämföra dem med ett scenario utan stöd ([28]).

([23]) Ref.nr: 3957–2/2018-SZEU-ZEMZP, kompletterande upplysningar från de tjeckiska myndigheterna och tillkännagivanden om inledande av ett administrativt förfarande.
([24]) Se skälen 104–114 i beslutet om att inleda förfarandet.
([25]) Se skäl 115 i beslutet om att inleda förfarandet.
([26]) Se skäl 115 i beslutet om att inleda förfarandet.
([27]) Se skäl 115 i beslutet om att inleda förfarandet.
([28]) Se skäl 121 i beslutet om att inleda förfarandet.

(66) Mot bakgrund av detta resonemang drog kommissionen i beslutet om att inleda förfarandet slutsatsen att det förelåg tvivel om förekomsten av en stimulanseffekt och förenligheten med proportionalitetsprincipen för stöd som beviljats stora företag innan det godkändes av kommissionen ([29]).

(67) Av dessa skäl inledde kommissionen förfarandet i enlighet med artikel 108.2 i EUF-fördraget och uppmanade alla tredje parter som kan ha påverkats av detta stöd samt Tjeckien att inkomma med synpunkter. Samtidigt uppmanade kommissionen Tjeckien att lämna alla uppgifter som kunde bidra till bedömningen av stödet.

## 4. **TJECKIENS KOMMENTARER**

(68) I sin inlaga till beslutet om att inleda förfarandet bekräftade de tjeckiska myndigheterna att båda de ordningar som var föremål för gruppundantag, SA.46621 (2016/XA) och SA.46972 (2016/XA), var begränsade till mikroföretag samt små och medelstora företag och förklarade att det enda skälet till att bevilja stödet även till stora företag var de tjeckiska myndigheternas felaktiga bedömning av stödmottagarnas storlek. De tjeckiska myndigheterna uppgav att begränsningen av stödet till mikroföretag samt små och medelstora företag klargjordes genom hänvisning till artikel 14 i kommissionensförordning (EU) nr 702/2014 i den nationella rättsliga grunden och att den inte behövde upprepas där i någon annan form. De förklarade också att det hade gjorts administrativa fel, varvid vissa stora företag felaktigt betraktades som mikroföretag samt små och medelstora företag när stödet beviljades, och att myndigheternas efterhandskontroll visade att den första bedömningen var felaktig.

(69) Tjeckien bekräftade att landet i januari 2019 inledde återkravsförfaranden avseende stöd som beviljats sju identifierade stödmottagare, som var stora företag vid den tidpunkt då de mottog stödet. Dessa återkravsförfaranden gällde stöd som beviljats inom ramen för ett eller båda gruppundantagen under 2016 och 2017.

(70) De tjeckiska myndigheterna förklarade att det tjeckiska jordbruksministeriet avsåg att endast ge stöd till mikroföretag samt små och medelstora företag under dessa två år. Den rättsliga grunden (de nationella reglerna för stödprogrammet) innehöll en hänvisning till artikel 14 i förordning (EU) nr 702/2014, som begränsade stödet till mikroföretag samt små och medelstora företag. Den hänvisade därför inte till relevanta ytterligare villkor som var tillämpliga på stora företag (kontrafaktiskt scenario, proportionalitetskriterium).

(71) Samtidigt ansåg de tjeckiska myndigheterna i sin inlaga till beslutet om att inleda förfarandet att trots avsaknaden av det kontrafaktiska scenariot och de nationella myndigheternas bedömning av det, kunde stimulanseffekten hos det stöd som felaktigt beviljats stora företag anses föreligga.

(72) I detta avseende hävdade de tjeckiska myndigheterna att investeringar i omstrukturering av fruktträdgårdar och bevattning medför höga kostnader och att stödmottagarna inte skulle ha gjort dem utan stödet. Enligt de tjeckiska myndigheterna bekräftas detta av det faktum att det från och med 2018, när det inte fanns någon godkänd stödordning till förmån för stora företag, inte planterades nya fruktträdgårdar av stora företag och inte heller gjordes några investeringar i droppbevattning. Mot denna bakgrund ansåg de tjeckiska myndigheterna att de stora stödmottagare som mottog stöd 2016–2017 på grundval av en eller båda av de ordningar som omfattas av gruppundantag inte skulle ha genomfört investeringarna utan stödet.

(73) Tjeckien anser därför att stimulanseffekten de facto var förhanden i dessa fall.

(74) Enligt de tjeckiska myndigheterna var detta stöd proportionerligt, eftersom det maximala stödbeloppet för investeringar i omstrukturering av fruktträdgårdar var begränsat till 240 000 tjeckiska kronor per hektar, medan de verkliga kostnaderna kunde uppgå till ungefär 500 000 tjeckiska kronor eller mer för de stora företagen. Med tanke på det högsta möjliga stödbeloppet ansåg de tjeckiska myndigheterna att man även utan bedömningen av det kontrafaktiska scenariot kunde anta att projektets avkastningsgrad var rimlig och att stödet inte ledde till en ökning över den normala nivån.

([29]) Se skälen 116 och 122 i beslutet om att inleda förfarandet.

(75) Tjeckien tillade vidare att det är mycket negativt om stora företag inte investerar i plantering av fruktträdgårdar och i droppbevattning. De tjeckiska myndigheterna förklarade att arealen fruktträdgårdar i Tjeckien under lång tid har minskat och omfattar en hög och ökande andel gamla fruktträdgårdar.

## 5. **SYNPUNKTER FRÅN BERÖRDA PARTER**

(76) Kommissionen har mottagit inlagor från fem tredje parter – alla stödmottagare, antingen enligt en eller båda stödordningarna. I enlighet med artikel 1 h i förordning (EU) 2015/1589 kan de därför alla betraktas som berörda parter.

(77) Alla dessa fem stödmottagare berörs av det återkravsförfarande som nämns i skäl 69. De två andra stödmottagare som berörs av återkravsförfarandet (RBQ SADY s.r.o. och M+A+J s.r.o.) lämnade inga synpunkter.

(78) Inlagorna från dessa fem stödmottagare bekräftade följande:

1) Alla fem stödmottagare angav i minst en av sina stödansökningar 2016 och 2017 sin status som stort företag och inte som ett litet eller medelstort företag när stödet beviljades. Under alla omständigheter framgick deras status som stort företag av den inlämnade dokumentation som åtföljde stödansökningarna. De hävdade att det vid den tidpunkten inte stod klart för dem att stödet endast var begränsat till mikroföretag samt små och medelstora företag. De tillade att villkoren för stödberättigande i den nationella rättsliga grunden (”Principer för beviljande av stöd”, skäl 16) inte omfattade stödmottagarens storlek.

2) Samtliga fem stödmottagare förklarade att den beviljande myndigheten (den statliga jordbruks- och interventionsfonden) utförde en efterföljande efterhandskontroll, som bekräftade att stödet användes i enlighet med dess mål och konstaterade att inga fel eller försummelser hade begåtts.

3) I januari 2019 inledde det tjeckiska jordbruksministeriet återkravsförfaranden avseende sju stödmottagare.

4) I de beslut om återkrav som riktades till sju stödmottagare angavs att stödet beviljades i strid med EU-lagstiftningen och den nationella rättsliga grunden, vilket innebär att stödet endast var tillgängligt för mikroföretag och små och medelstora företag. Stödmottagarna uppfyllde inte detta villkor.

5) Alla fem stödmottagare som lämnade in sina synpunkter på beslutet om att inleda förfarandet lämnade i september 2019 in separata stämningsansökningar till Stadsdomstolen i Prag och begärde att det tjeckiska jordbruksministeriets beslut om återkrav skulle upphävas.

(79) Sammanfattning av inlagorna till beslutet om att inleda förfarandet:

*Synpunkter från POMONA Těšetice a.s.* ([30])

(80) POMONA Těšetice a.s. fick stöd inom ramen för båda stödordningarna i december 2016.

(81) I sin inlaga hävdade POMONA Těšetice a.s. att beslutet om beviljande gav upphov till berättigade förväntningar. Företaget hävdar att stödet användes i enlighet med det mål som fastställts i den rättsliga grunden.

(82) POMONA Těšetice a.s. förklarade att det på grundval av den nationella rättsliga grunden (”Principer för beviljande av stöd”, skäl 16) inte var möjligt att dra slutsatsen att stödet endast skulle begränsas till små och medelstora företag. Företaget hävdade att det korrekt angav sin storlek som ett stort företag i stödansökan.

(83) POMONA Těšetice a.s. inkluderade det kontrafaktiska scenariot i inlagan, förklarade situationen utan stödet och hävdade att stödet var proportionerligt.

*Synpunkter från ÚSOVSKO EKO s.r.o.* ([31])

(84) ÚSOVSKO EKO s.r.o. mottog stöd till omstrukturering av fruktträdgårdar (stödordning SA.50787) i december 2016 och december 2017.

([30]) a.s. = ”akciová společnost” = aktiebolag.
([31]) s.r.o. = ”společnost s ručením omezeným” = privat aktiebolag.

(85) ÚSOVSKO EKO s.r.o. hävdade att företaget hade agerat i god tro och åberopade berättigade förväntningar, eftersom det i stödansökningarna för båda åren korrekt angav sin status som stort företag. ÚSOVSKO EKO s.r.o. lämnade in kopior av sina stödansökningar för båda åren, vilka visar att endast stödansökan för 2017 innehöll frågan om den sökandes storlek. Företaget angav att det är ett stort företag.

(86) ÚSOVSKO EKO s.r.o. hävdar att jordbruksministeriets beslut om att dra tillbaka stödet var olagligt, eftersom det på alla väsentliga punkter bröt mot bestämmelserna om administrativa förfaranden.

(87) ÚSOVSKO EKO s.r.o. hävdar att den nationella rättsliga grunden (”Principer för beviljande av stöd”, skäl 16) mellan 2008 och 2018 inte uttryckligen angav villkoret att stödmottagarna måste vara små och medelstora företag. I den nationella rättsliga grunden definierades stödmottagare som ”entreprenörer som bedriver jordbruksproduktion” ([32]). Enligt ÚSOVSKO EKO s.r.o. var det först från och med 2015 som den nationella rättsliga grunden omfattade en hänvisning till artikel 14 i förordning (EU) nr 702/2014 ([33]), men utan att uttryckligen utesluta stora företag från gruppen av stödmottagare. Dessutom förblev definitionen av stödmottagare oförändrad.

(88) Enligt ÚSOVSKO EKO s.r.o kände det tjeckiska jordbruksministeriet under åren 2015–2017 inte till att investeringsstödet på grundval av förordning (EU) nr 702/2014 inte kunde beviljas stora företag. Det uttryckliga undantaget ingick i den nationella rättsliga grunden först 2018 och från och med det året har USOVSKO EKO s.r.o. inte längre ansökt om stöd.

(89) ÚSOVSKO EKO s.r.o. inkluderade det kontrafaktiska scenariot i inlagan till kommissionen för att förklara situationen utan stödet. Företaget anser att stödet hade en stimulanseffekt och var proportionerligt.

*Synpunkter från ÚSOVSKO AGRO s.r.o.*

(90) ÚSOVSKO AGRO s.r.o. mottog stöd inom ramen för båda stödordningarna i december 2017.

(91) I sin inlaga hävdade ÚSOVSKO EKO s.r.o. att företaget hade agerat i god tro och åberopade berättigade förväntningar, eftersom det i båda stödansökningarna korrekt angav sin status som stort företag. ÚSOVSKO AGRO s.r.o. lämnade in kopior av sina stödansökningar. I båda två angav företaget att det är ett stort företag.

(92) ÚSOVSKO AGRO s.r.o. anser att jordbruksministeriets beslut om att dra tillbaka stödet var olagligt, eftersom det på alla väsentliga punkter bröt mot bestämmelserna om administrativa förfaranden.

(93) I likhet med övriga stödmottagare som lämnade sina synpunkter på beslutet om att inleda förfarandet hävdade ÚSOVSKO AGRO s.r.o. också att den nationella rättsliga grunden (”Principer för beviljande av stöd”, skäl 16) mellan 2008 och 2018 inte uttryckligen föreskrev villkoret att stödmottagarna måste vara små och medelstora företag. I den nationella rättsliga grunden definierades stödmottagare som ”entreprenörer som bedriver jordbruksproduktion” ([34]). Från och med 2015 omfattade den nationella rättsliga grunden en hänvisning till artikel 14 i förordning (EU) nr 702/2014, men utan att uttryckligen utesluta stora företag från gruppen av stödmottagare. Dessutom förblev definitionen av stödmottagare oförändrad.

(94) Enligt ÚSOVSKO AGRO s.r.o var det tjeckiska jordbruksministeriet under åren 2015–2017 inte medvetet om att stödet på grundval av förordning (EU) nr 702/2014 inte kunde beviljas stora företag. En sådan uttrycklig begränsning fanns i den nationella rättsliga grunden först 2018 och från och med det året har USOVSKO AGRO s.r.o. inte längre ansökt om stöd.

(95) ÚSOVSKO AGRO s.r.o. inkluderade det kontrafaktiska scenariot i inlagan för att förklara situationen utan stödet. Företaget anser att stödet hade en stimulanseffekt och var proportionerligt.

([32]) Lag nr 513/1991, paragraf 2, senare lag nr 89/2012, paragraf 420.

([33]) Artikel 14 i förordning (EU) nr 702/2014: ”Stöd för investeringar i materiella eller immateriella tillgångar i jordbruksföretag knutna till primär jordbruksproduktion”.

([34]) Lag nr 513/1991, paragraf 2, senare lag nr 89/2012, paragraf 420.

*Synpunkter från SADY CZ s.r.o.*

(96) SADY CZ s.r.o. mottog stöd inom ramen för båda stödordningarna i december 2017.

(97) SADY CZ s.r.o. lämnade in kopior av sina stödansökningar. I en stödansökan angavs det korrekt att företaget var ett stort företag. Enligt den andra stödansökan var företaget ett medelstort företag. SADY CZ s.r.o. förklarade denna brist på överensstämmelse med att det rörde sig om ett administrativt fel och stödde denna förklaring genom ett utdrag från företagsregistret, som bifogades båda stödansökningarna och visade att det var ett stort företag.

(98) Eftersom företagets storlek korrekt angavs i (en) stödansökan hävdar SADY CZ s.r.o. att kommissionen i beslutet om att inleda förfarandet hade misstagit sig när den uppgav att de tjeckiska myndigheterna ”beviljade stöd till stora företag som de betraktade som små och medelstora företag”. Enligt SADY CZ s.r.o. var de tjeckiska myndigheterna medvetna om att stödet beviljades ett stort företag, eftersom det uttryckligen angavs i stödansökan. De tjeckiska myndigheterna kunde därför inte ha betraktat denna stödmottagare som ett litet eller medelstort företag.

(99) Enligt SADY CZ s.r.o. kontrollerade de tjeckiska myndigheterna upprepade gånger att villkoren för beviljande av stödet var uppfyllda.

(100) I inlagan till beslutet om att inleda förfarandet uppgav SADY CZ s.r.o. att den nationella rättsliga grunden (”Principer för beviljande av stöd”, skäl 16) inte angav att stödmottagarens storlek var ett villkor för stödberättigande.

(101) I inlagan till beslutet om att inleda förfarandet hävdade SADY CZ s.r.o. att stödet ändå hade en stimulanseffekt och var proportionerligt och att dessa två villkor kontrollerades av de tjeckiska myndigheterna. SADY CZ s.r.o. hävdade att företaget innan ansökan om stöd lämnades in utarbetade ett internt dokument om investeringsavsikten för förnyelse av fruktträdgårdar, i vilket det bedömde projektets lönsamhet och styrkte stödets stimulanseffekt och proportionalitet (på grundval av internränta, nettonuvärde, indexvinst och återbetalningstid). Detta dokument lämnades dock inte in till den beviljande myndigheten. SADY CZ s.r.o. inkluderade detta dokument i sin inlaga till kommissionen. SADY CZ s.r.o. insisterar på att det inte kan bestraffas för de tjeckiska myndigheternas administrativa försumlighet.

(102) Med hänvisning till artikel 6.3 i förordning (EU) nr 702/2014 hävdade SADY CZ s.r.o. att stöd som mottagits på grundval av de två ordningar som omfattas av gruppundantag kunde betraktas som ett särskilt stöd som beviljats stora företag på grundval av den angivna artikeln.

*Synpunkter från Lužanská zemědělská a.s.*

(103) Lužanská zemědělská a.s. fick stöd till omstrukturering av fruktträdgårdar under åren 2016 och 2017.

(104) Lužanská zemědělská a.s. hävdade att stödansökan 2016 inte innehöll någon fråga om den sökandes storlek, och att företaget därför inte kunde ange att det är ett stort företag. Under 2017 innehöll formuläret för ansökan om stöd dock denna fråga och Lužanská zemědělská a.s. angav korrekt att det är ett stort företag. Under båda åren lämnade företaget också in ett utdrag ur företagsregistret som visade företagets ägarstruktur.

(105) Liksom andra tredje parter som inkom med sina synpunkter på beslutet om att inleda förfarandet påpekade Lužanská zemědělská a.s. också att den nationella rättsliga grunden (”Principer för beviljande av stöd”, skäl 16) inte angav att stödmottagarens storlek var ett villkor för stödberättigande. Med hänvisning till artikel 6.3 i förordning (EU) nr 702/2014 hävdar dessutom Lužanská zemědělská a.s. att den förordningen uttryckligen tillät stöd till stora företag. Enligt den exakta ordalydelsen i principerna för beviljande av stöd var ”en entreprenör som bedriver jordbruksproduktion” (utan ytterligare begränsning av den sökandes storlek) stödberättigad.

(106) Enligt Lužanská zemědělská a.s. hade kommissionen misstagit sig i beslutet om att inleda förfarandet när den uppgav att de tjeckiska myndigheterna ”beviljade stöd till stora företag som de betraktade som små och medelstora företag”. De tjeckiska myndigheterna var i själva verket medvetna om att stöd beviljades ett stort företag – eftersom storleken på Lužanská zemědělská a.s. uttryckligen angavs i stödansökan för 2017, och framgick tydligt av det inlämnade utdraget från företagsregistret 2016.

(107) Lužanská zemědělská a.s. hävdar vidare att företaget, trots att det i sin stödansökan från 2017 hade angett sin storlek som ett stort företag och att dess status som stort företag borde ha varit känd för myndigheterna på grundval av dess åtföljande dokumentation, formellt sett inte var ett stort företag vid tidpunkten för stödansökningarna 2016 och 2017. Det beror på följande:

a) Lužanská zemědělská a.s. blev en del av Agrofert ([35]) i juli 2016. I enlighet med ordalydelsen i artikel 4.2 i bilaga I till förordning (EU) nr 702/2014 förlorade företaget därför inte sin status som litet eller medelstort företag när det ansökte om stöd i september 2016 och därefter i september 2017.

b) I sin inlaga till beslutet om att inleda förfarandet hävdade Lužanská zemědělská a.s. att den artikeln inte får tolkas i strid med dess ordalydelse, eftersom en sådan tolkning skulle strida mot de grundläggande kraven på rättssäkerhet för de mottagare som omfattas av EU-lagstiftningen, och hänvisar i detta syfte till domen i mål C-310/98, Met-Trans, punkt 32 ([36]).

c) Lužanská zemědělská a.s. åberopade vidare berättigade förväntningar, eftersom företaget ansåg att stödet var proportionerligt och hade en stimulanseffekt. Enligt företaget kontrollerade de tjeckiska myndigheterna upprepade gånger att villkoren för beviljande av stödet var uppfyllda.

(108) Lužanská zemědělská a.s. upprepar att det inte kan bestraffas för att de tjeckiska myndigheterna inte har begärt ett kontrafaktiskt scenario. Företaget hävdar att det kunde lägga fram sin interna analys innan stödet beviljades och att det skulle vara ett mycket formalistiskt tillvägagångssätt som helt skulle bortse från den ekonomiska verkligheten och framför allt det syfte för vilket stödet i praktiken beviljas.

(109) I sin inlaga tog företaget med den finansiella analysen och lönsamhetsanalysen av investeringsprojektet. Kommissionen noterar att dessa handlingar är daterade den 11 mars 2021, dvs. efter det att stödet beviljats och besluten om beviljande återkallats av den beviljande myndigheten och återkravsförfarandet inletts. Detta datum sammanfaller med den dag då synpunkterna på beslutet om att inleda förfarandet lämnades in och det finns ingen uppgift om när de faktiskt utarbetades.

(110) Lužanská zemědělská a.s. hävdade också att sådant stöd i enlighet med artikel 6.3 i förordning (EU) nr 702/2014 också var tillgängligt för stora företag som stöd för särskilda ändamål.

## 6. **ÖVERLÄMNANDE AV TREDJE PARTERNAS SYNPUNKTER TILL TJECKIEN**

(111) I enlighet med artikel 6.2 i förordning (EU) 2015/1589 överlämnade kommissionen de tredje parternas synpunkter till Tjeckien genom en skrivelse av den 25 april 2022 och uppmanade Tjeckien att inkomma med sina synpunkter inom en månad från dagen för skrivelsen.

(112) De tjeckiska myndigheterna svarade genom en skrivelse av den 23 maj 2022 och lämnade sedan ytterligare upplysningar genom en skrivelse av den 24 augusti 2022.

(113) I den första skrivelsen, daterad den 23 maj 2022, bekräftade Tjeckien att de argument som lagts fram av tredje parter var mycket likartade deras argument i det nationella domstolsförfarandet, som de alla inledde mot besluten om återkrav från Tjeckiens jordbruksministerium.

([35]) Stort företag.

([36]) Dom av den 23 mars 2000, Met-Trans, förenade målen C-310/98 och C-406/98, ECLI:EU:C:2000:154, punkt 32.

(114) Tjeckien instämde i de tredje parternas argument att stödet användes i enlighet med dess mål, trots att det beviljades stora företag som inte var berättigade till stöd enligt de ordningar som var föremål för gruppundantag och vid en tidpunkt då inget stöd till stora företag anmäldes. De tjeckiska myndigheterna höll också med om att stödet hade en stimulanseffekt trots att det inte fanns något kontrafaktiskt scenario, eftersom sådana investeringar inte skulle ha genomförts utan stöd, främst på grund av deras höga kostnader. De tjeckiska myndigheterna upprepade också att projektens internränta var rimlig, trots att det kontrafaktiska scenariot inte hade bedömts, och att stödet inte ledde till en ökning över de normala nivåerna.

(115) När det gäller den rapporterade avsaknaden av en uttrycklig begränsning av stödmottagarnas storlek i den nationella rättsliga grunden upprepade Tjeckien att avsikten och meningen med den rättsliga grunden var att bevilja stöd uteslutande till små och medelstora företag. I detta syfte föreskrevs i den nationella rättsliga grunden för 2016 och 2017 att stödet beviljades på grundval av artikel 14 i förordning (EU) nr 702/2014, dvs. att det endast var tillgängligt för små och medelstora företag. De tjeckiska myndigheterna påpekade att ingen av de stödmottagare som berörs av återkravet ifrågasatte det faktum att de var stora företag, varför de tjeckiska myndigheterna inledde återkravsförfarandet.

(116) När det gäller läget i de sju nationella domstolsförfarandena meddelade de tjeckiska myndigheterna att Stadsdomstolen i Prag vid tidpunkten för skrivelsen redan hade avgjort saken och avvisat talan i fem mål. Två kärande (Sady CZ s.r.o. och Lužanská zemědělská a.s.) återkallade talan. I ett återstående mål (RBQ SADY s.r.o.) hade domstolen ännu inte fattat beslut.

(117) De tjeckiska myndigheterna förklarade att Stadsdomstolen i Prag i alla domar konstaterade att jordbruksministeriet med rätta utfärdade besluten om återkrav. Samtidigt hänvisade domstolen till § 15.3 c i lag nr 218/2000 om budgetregler, som gällde när återkravsförfarandena inleddes. Enligt denna bestämmelse kan återbetalning av ett bidrag som redan betalats ut på stödmottagarens konto inte begäras, om skälet till återkravet var att stödet beviljades i strid med EU-lagstiftningen eller nationell lagstiftning. Stadsdomstolen i Prag konstaterade således att jordbruksministeriet visserligen var skyldigt att inleda förfaranden för återkrav av stöd, men att § 15.3 c i lag nr 218/2000, som var i kraft när återkravsförfarandet inleddes, innebär att ministeriet inte kan verkställa det faktiska återkravet av detta stöd.

(118) I skrivelsen av den 24 augusti 2022 förklarade de tjeckiska myndigheterna att § 15.3 i lag nr 218/2000 ändrades från och med den 1 januari 2022 och att led c ströks.

(119) De tjeckiska myndigheterna vidhöll dock att rättssäkerhetsprincipen trots ändringen hindrar återbetalning av det beviljade stödet, eftersom ändringen av lag nr 218/2000 inte kan tillämpas retroaktivt, vilket Stadsdomstolen i Prag konstaterade.

## 7. **RÄTTSLIG BEDÖMNING AV STÖDET**

### 7.1 **Förekomst av stöd i den mening som avses i artikel 107.1 i EUF-fördraget**

(120) I artikel 107.1 i EUF-fördraget fastställs följande: ”Om inte annat föreskrivs i fördragen, är stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den inre marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna.”

(121) I sitt beslut om att inleda förfarandet ([37]) drog kommissionen den preliminära slutsatsen att villkoren i artikel 107.1 i EUF-fördraget var uppfyllda och att de anmälda ordningarna SA.50787 och SA.50837 därför utgjorde statligt stöd i den mening som avses i den artikeln.

(122) Denna preliminära slutsats ifrågasattes inte i de synpunkter som inkommit från tredje parter och från Tjeckien. Dessutom anmälde Tjeckien själv stödordningarna som statliga stödåtgärder.

([37]) Se skälen 58–62 i beslutet om att inleda förfarandet.

(123) För att en åtgärd ska klassificeras som stöd i den mening som avses i den artikeln måste därför följande kumulativa villkor vara uppfyllda: i) åtgärden måste kunna tillskrivas staten och finansieras med statliga medel, ii) åtgärden måste medföra en fördel för mottagaren, iii) fördelen måste vara selektiv och iv) åtgärden måste snedvrida eller hota att snedvrida konkurrensen och påverka handeln mellan medlemsstaterna.

(124) Eftersom de anmälda stödåtgärderna styrs av en rättsakt på grundval av vilken individuellt stöd kan beviljas företag som definieras i rättsakten på ett allmänt och abstrakt sätt (avsnitten 2.2.3, 2.2.4, 2.3 och 2.4) utan att ytterligare genomförandeåtgärder krävs (skäl 16), anser kommissionen att de är stödordningar i den mening som avses i punkt 35.4 i 2014 års riktlinjer. Stödordningarna kan anses vara förenliga med den inre marknaden endast om de uppfyller något av de undantag som föreskrivs i EUF-fördraget (se även avsnitt 7.2).

(125) Stödordningarna kan tillskrivas staten eftersom de grundar sig på de rättsakter som beskrivs i skäl 16 och genomförs av statliga myndigheter (skäl 19). De betalas från statsbudgeten, dvs. med hjälp av statliga medel (skäl 19).

(126) Stödordningarna medför en fördel för stödmottagarna i form av direkta bidrag (skäl 19). Stödordningarna befriar således stödmottagarna från kostnader som de skulle behöva bära under normala marknadsförhållanden.

(127) Stödordningarna är selektiva eftersom stöd endast beviljas vissa företag, mer bestämt företag som är verksamma inom primär jordbruksproduktion.

(128) Enligt domstolens rättspraxis kan stöd till ett företag snedvrida handeln mellan medlemsstaterna om detta företag är verksamt på en marknad som omfattas av handel inom EU ([38]). Stödmottagarna är verksamma inom primär jordbruksproduktion, där handel inom EU äger rum ([39]). Denna sektor är således öppen för konkurrens på EU-nivå och är därmed känslig för varje åtgärd som gynnar produktionen i en eller flera medlemsstater. Därför riskerar stödordningen att snedvrida konkurrensen och påverka handeln mellan medlemsstaterna.

(129) Kommissionen bekräftar därför sina preliminära slutsatser i skälen 58–62 i beslutet om att inleda förfarandet och upprepar att det stöd som beviljats enligt de två stödordningarna utgör statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 i EUF-fördraget.

### 7.2 **Förekomsten av ordningar**

(130) Enligt artikel 1 d i förordning (EU) 2015/1589 är en stödordning varje rättsakt på grundval av vilken individuellt stöd kan beviljas företag som i rättsakten definieras på ett allmänt och abstrakt sätt, utan att några ytterligare genomförandeåtgärder krävs.

(131) I sitt beslut om att inleda förfarandet ([40]) drog kommissionen också preliminärt slutsatsen att båda stödåtgärderna SA.50787 och SA.50837 utgjorde stödordningar i den mening som avses i den definitionen och punkt 35.4 i 2014 års riktlinjer, eftersom deras rättsliga grund inte krävde ytterligare genomförandeåtgärder för att bevilja stödet och identifierade stödmottagarna på ett allmänt och abstrakt sätt. Samma rättsliga grund och slutsats om förekomsten av stödordningar gäller för de gruppundantagna stödordningarna SA.46621 (2016/XA) och SA.46972 (2016/XA), som var tillämpliga 2016 och 2017 då stödet till stora företag olagligen beviljades.

(132) När det gäller stödordningarnas kvalifikationer hävdade två tredje parter – SADY CZ s.r.o. (skäl 102) och Lužanská zemědělská a.s. (skäl 110) – att det stöd som beviljats dem i själva verket utgjorde stöd för särskilda ändamål i enlighet med artikel 6.3 i förordning (EU) nr 702/2014.

(133) När det gäller detta argument erinrar kommissionen först om definitionen av stöd för särskilda ändamål. Enligt artikel 2.13 i förordning (EU) nr 702/2014 avses med stöd för särskilda ändamål stöd som inte beviljas på grundval av en stödordning.

([38]) Se särskilt dom av den 13 juli 1988, Frankrike/kommissionen, C-102/87, ECLI:EU:C:1988:391.
([39]) År 2022 omsatte EU:s handel med jordbruksbaserade livsmedel 401,5 miljarder euro under året (källa: Eurostat).
([40]) Se skäl 63 i beslutet om att inleda förfarandet.

(134) I detta fall noterar kommissionen dock att det stöd som SADY CZ s.r.o. och Lužanská zemědělská a.s. mottog beviljades på grundval av de nationella bestämmelserna i bidragsprogrammet (den rättsliga grund som nämns i skäl 16) utan att ytterligare genomförandeåtgärder krävdes. Stödet till stora företag beviljades faktiskt felaktigt inom ramen för de ordningar som var föremål för gruppundantag, som i själva verket endast var öppna för små och medelstora företag. Det fanns inget individuellt stöd för särskilda ändamål till stora företag som anmäldes till kommissionen innan stödet beviljades dessa stödmottagare. Den enda anmälan som gällde stora företag var Tjeckiens anmälan av ordningarna SA.50787 och SA.50837 efter det att stödet hade beviljats stora företag. Stödet till de stora företagen under 2016 och 2017 byggde också på samma nationella rättsliga grund som tillämpades på de ordningar som var föremål för gruppundantag och som också angavs senare i anmälan av ordningarna SA.50787 och SA.50837. Med andra ord genomfördes stödet enligt dessa anmälda stödordningar tidigare, eftersom något stöd eller någon stödordning för särskilda ändamål inte anmäldes till kommissionen innan de genomfördes och de heller inte omfattades av gruppundantagsförordning (EU) nr 702/2014 av de skäl som anges nedan (skälen 138–164).

(135) I den nationella rättsliga grunden föreskrivs de viktigaste delarna av stödet (stödberättigande kostnader och stödnivåer) och definieras stödmottagarna på ett abstrakt och allmänt sätt. På grundval av detta beviljade de tjeckiska myndigheterna stöd till stödmottagarna utan något utrymme för skönsmässig bedömning som gjorde det möjligt för dem att påverka de viktigaste delarna av stödet och de villkor på vilka det beviljades. Mot bakgrund av de tjeckiska myndigheternas förklaring (skäl 68) anser kommissionen att beviljandet av stöd till stora företag på grundval av ordningar som omfattas av gruppundantag var följden av ett administrativt fel och inte någon skönsmässig bedömning.

(136) Kommissionen drar därför slutsatsen att det stöd som olagligen beviljats de stora företagen före anmälan av stödordningarna SA.50787 och SA.50837, men i enlighet med deras rättsliga grund och på samma villkor som det stöd som beviljats små och medelstora företag enligt den rättsliga grunden, beviljades inom ramen för två stödordningar i den mening som avses i artikel 1 d i förordning (EU) 2015/1589. Kommissionen godtar därför inte argumentet av SADY CZ s.r.o. och Lužanská zemědělská a.s. att det stöd som beviljats dem kan utgöra stöd för särskilda ändamål i enlighet med artikel 6.3 i förordning (EU) nr 702/2014 (se även skälen 142–164).

(137) I vilket fall som helst kan kommissionen inte godta stöd för särskilda ändamål som inte uppfyller alla förenlighetsvillkor i förordning (EU) nr 702/2014 (se skälen 149–161).

### 7.3 **Klassificering av stödet som olagligt stöd**

(138) I sitt beslut om att inleda förfarandet ansåg kommissionen att stödet beviljades stora företag utan föregående anmälan till kommissionen i enlighet med artikel 108.3 i EUF-fördraget ([41]). Samtidigt kunde det stöd som beviljats stora företag inte anses vara förenligt med de ordningar som omfattas av gruppundantag, eftersom artikel 14 i förordning (EU) nr 702/2014 endast gällde små och medelstora företag. Kommissionens preliminära uppfattning var därför att sådant stöd till stora företag utgjorde nytt stöd, som var olagligt i den mening som avses i artikel 1 f i förordning (EU) 2015/1589.

(139) I sina synpunkter på beslutet om att inleda förfarandet bekräftade både Tjeckien och de tredje parterna att stödet beviljades vissa stora företag innan stödordningarna SA.50787 och SA.50837 anmäldes till kommissionen.

(140) Kommissionen erinrar om att två tredje parter – SADY CZ s.r.o. (skäl 102) och Lužanská zemědělská a.s. (skäl 110) – hävdade att det stöd som beviljats dem i själva verket utgjorde stöd för särskilda ändamål i enlighet med artikel 6.3 i förordning (EU) nr 702/2014. De anser därför att sådant stöd inte skulle betraktas som olagligt stöd, eftersom ordningarna som omfattas av gruppundantag offentliggjordes i enlighet med förordning (EU) nr 702/2014.

([41]) Se skälen 64–65 i beslutet om att inleda förfarandet.

(141) För bedömningen av detta påstående hänvisar kommissionen till artikel 3 i förordning (EU) nr 702/2014, som fastställer villkoren för undantag från anmälningsskyldigheten i artikel 108.3 i EUF-fördraget. I nämnda artikel föreskrivs att stödordningar, individuellt stöd som beviljas enligt stödordningar och stöd för särskilda ändamål är förenliga med den inre marknaden i den mening som avses i artikel 107.2 eller 107.3 i fördraget och undantas från anmälningsskyldigheten i artikel 108.3 i fördraget under förutsättning att sådant stöd uppfyller samtliga villkor i kapitel I i den förordningen och de särskilda villkor för den relevanta stödkategorin som anges i kapitel III i den förordningen.

(142) Kommissionen bedömer därför om det stöd som beviljats SADY CZ s.r.o. och Lužanská zemědělská a.s., och på motsvarande sätt även andra stora företag, kan betraktas som ett stöd för särskilda ändamål på grundval av artiklarna 1 och 6 i förordning (EU) nr 702/2014.

7.3.1 *Stödmottagare enligt förordning (EU) nr 702/2014*

(143) I artikel 1 i förordning (EU) nr 702/2014 fastställs tillämpningsområdet för den förordningen.

(144) Enligt artikel 1.1 a i) i förordning (EU) nr 702/2014 var den förordningen tillämplig på stöd till mikroföretag samt små och medelstora företag som är verksamma inom jordbrukssektorn, dvs. primär jordbruksproduktion, bearbetning av jordbruksprodukter och saluföring av jordbruksprodukter, med undantag för artiklarna 14, 15, 16, 18 och 23 samt artiklarna 25–28, som endast tillämpades på små och medelstora företag som är verksamma inom primär jordbruksproduktion.

(145) Kommissionen erinrar om att det i artikel 14 i förordning (EU) nr 702/2014 fastställs villkor för stöd för investeringar knutna till primär jordbruksproduktion och att den därmed utgjorde den rättsliga grunden för båda de gruppundantagna stödordningarna SA.46621 (2016/XA) och SA.46972 (2016/XA). Såsom anges ovan (skäl 134) beviljades stödet till stora företag felaktigt av de tjeckiska myndigheterna inom ramen för ordningarna som var föremål för gruppundantag, som i själva verket endast var öppna för mikroföretag samt små och medelstora företag. Stödet till de stora företagen under 2016 och 2017 byggde också på samma nationella rättsliga grund som tillämpades på ordningarna som var föremål för gruppundantag och som också angavs senare i anmälan av ordningarna SA.50787 och SA.50837. Med andra ord genomfördes stödet enligt dessa anmälda stödordningar tidigare, eftersom något stöd eller någon stödordning för särskilda ändamål inte anmäldes till kommissionen innan de genomfördes och de heller inte omfattades av gruppundantagsförordning (EU) nr 702/2014 av de skäl som anges nedan.

(146) Enligt artikel 1.1 b–e i förordning (EU) nr 702/2014 kan följande kategorier av stöd beviljas alla företag, utan att storleksbegränsningen tillämpas:

”b) Stöd för investeringar för bevarande av kultur- och naturarv på jordbruksföretag.

c) Stöd för att avhjälpa skador som orsakats av naturkatastrofer inom jordbrukssektorn.

d) Stöd till forskning och utveckling inom jordbruks- och skogsbrukssektorn.

e) Stöd till förmån för skogsbruk.”

(147) När det gäller andra stödkategorier som ingår i förordning (EU) nr 702/2014 innehöll artikel 1.1 a i) i förordning (EU) nr 702/2014 inga undantag från begränsningen av stödet till mikroföretag samt små och medelstora företag enligt artiklarna 14, 15, 16, 18, 23 och 25–28.

(148) Av detta följer att endast de stödkategorier som anges i artikel 1.1 b–e i förordning (EU) nr 702/2014 var tillgängliga för stora företag, antingen på grundval av den ordning som omfattas av gruppundantag eller som stöd för särskilda ändamål. Alla andra typer av stöd som omfattas av den förordningen, inklusive artikel 14, var begränsade till mikroföretag samt små och medelstora företag. Detta är i sig tillräckligt för att avvisa påståendet att stödet till de stora företagen skulle klassificeras som stöd för särskilda ändamål enligt förordning (EU) nr 702/2014.

(149) Kommissionen erinrar vidare om att stödordningar, individuellt stöd som beviljats inom ramen för stödordningar och stöd för särskilda ändamål enligt artikel 3 i förordning (EU) nr 702/2014 ska vara förenliga med den inre marknaden i den mening som avses i artikel 107.2 eller 107.3 i fördraget och undantas från anmälningsskyldigheten i artikel 108.3 i fördraget, förutsatt att stödet uppfyller alla tillämpliga villkor i den förordningen.

(150) I enlighet med artikel 6.1 i förordning (EU) nr 702/2014 var förordning (EU) nr 702/2014 endast tillämplig på stöd som hade en stimulanseffekt.

(151) I enlighet med artikel 6.2 i förordning (EU) nr 702/2014 ansågs stöd ha en stimulanseffekt om stödmottagaren lämnade in en skriftlig ansökan om stöd till den berörda medlemsstaten innan arbetet med projektet eller verksamheten inleddes.

(152) I beslutet om att inleda förfarandet ifrågasatte kommissionen inte att stödansökningarna hade lämnats in på ett korrekt sätt, och granskningen bekräftade att detta villkor var uppfyllt och att inget stöd hade beviljats utan den stödansökan som föregick ett sådant beviljande.

(153) I enlighet med artikel 6.3 i förordning (EU) nr 702/2014 ansågs stöd för särskilda ändamål som beviljats stora företag ha en stimulanseffekt om medlemsstaten, utöver att säkerställa att villkoret i punkt 2 [i den artikeln] var uppfyllt, innan den beviljade stödet i fråga, kontrollerade att den dokumentation som utarbetats av stödmottagaren visade att stödet skulle leda till en eller flera av de situationer som anges i punkt 3 a–d i den artikeln.

(154) I enlighet med skäl 24 i förordning (EU) nr 702/2014 skulle medlemsstaten, när det gäller allt stöd för särskilda ändamål som omfattas av den förordningen och som beviljas en stödmottagare som är ett stort företag, utöver villkoren för stimulanseffekten för mikroföretag samt små och medelstora företag, säkerställa att stödmottagaren i ett internt dokument före ansökan om stöd hade analyserat det understödda projektets eller den understödda verksamhetens lönsamhet med stöd och utan stöd. Medlemsstaten skulle kontrollera att detta interna dokument bekräftade en väsentlig ökning av projektets eller verksamhetens omfattning, en väsentlig ökning av det totala belopp som stödmottagaren investerar i det understödda projektet eller den understödda verksamheten eller en väsentlig ökning av hur snabbt det projekt eller den verksamhet som berörs slutförs. Det skulle också vara möjligt att fastställa stimulanseffekten på grundval av det faktum att investeringsprojektet eller verksamheten i sig inte skulle ha genomförts i det berörda landsbygdsområdet om stödet inte hade beviljats.

(155) Enligt kommissionen motsvarade det dokument som beskrivs i skäl 24 i förordning (EU) nr 702/2014 och som begärdes i enlighet med artikel 6.3 i den förordningen i själva verket det kontrafaktiska scenariot. I likhet med det kontrafaktiska scenariot var medlemsstaten dessutom skyldig att innan stödet för särskilda ändamål beviljades kontrollera att den dokumentation som stödmottagaren utarbetat visade att stödet skulle leda till en eller flera av de situationer som anges i punkt 3 a–d i den artikeln.

(156) I beslutet om att inleda förfarandet uttryckte kommissionen tvivel om att stödmottagarna, som var stora företag när stödet beviljades, hade lämnat in det kontrafaktiska scenariot ([42]).

(157) Under granskningen lämnade de tjeckiska myndigheterna inga uppgifter som tydde på att de innan de beviljade stödet hade kontrollerat om den dokumentation som stödmottagaren utarbetat visade att stödet uppfyllde villkoren i artikel 6.3 a–d i förordning (EU) nr 702/2014. Enligt kommissionen bekräftar i stället de tjeckiska myndigheternas tidigare förklaring, nämligen att stödet beviljades vissa stora företag eftersom de felaktigt betraktades som mikroföretag samt små och medelstora företag, att de villkor som är knutna till stöd för stora företag inte tillämpades i detta fall.

([42]) Se skäl 115 i beslutet om att inleda förfarandet.

(158) SADY CZ s.r.o. och Lužanská zemědělská a.s., de två stödmottagare som åberopade argumentet om stöd för särskilda ändamål i enlighet med artikel 6.3 i förordning (EU) nr 702/2014, uppgav inte om de lämnade in de interna dokument som krävs enligt artikel 6.3 i den förordningen för de nationella myndigheternas förhandsbedömning. De lämnade emellertid in kopior av sina stödansökningar till kommissionen, vilket gjorde det möjligt att dra slutsatsen att sådan dokumentation inte ingick i stödansökningarna. Detsamma gäller för alla andra stora företag som lämnade synpunkter på beslutet om att inleda förfarandet. De tjeckiska myndigheterna angav inte i sin inlaga om de erhöll de interna dokument som enligt artikel 6.3 i förordning (EU) nr 702/2014 krävs för förhandsbedömningen. De begränsade sig till uppfattningen att stödet till stora företag uppfyllde kriteriet om stimulanseffekt och var proportionerligt (skälen 71–74). Kommissionen drar därför slutsatsen att medlemsstatens myndigheter inte på förhand kontrollerade efterlevnaden av artikel 6.3 i förordning (EU) nr 702/2014.

(159) I enlighet med artikel 6.4 i förordning (EU) nr 702/2014, genom undantag från punkterna 2 och 3 i den artikeln, ansågs åtgärder i form av skatteförmåner ha en stimulanseffekt om villkoren i den punkten var uppfyllda. Det stöd som granskades beviljades som ett direkt bidrag och inte som en skatteförmån. Detta undantag var därför inte tillämpligt.

(160) Inte heller gällde undantaget från en stimulanseffekt i artikel 6.5 i förordning (EU) nr 702/2014, där de kategorier av stöd som inte behövde ha eller ansågs ha en stimulanseffekt förtecknas. Stödet till förmån för investeringar omfattades inte av detta undantag.

(161) Kommissionen drar därför slutsatsen att villkoren i artikel 6.3 i förordning (EU) nr 702/2014 inte var uppfyllda och att förordning (EU) nr 702/2014 följaktligen inte kunde tillämpas på detta stöd, i enlighet med artikel 3 i den förordningen.

(162) Kommissionen godtar därför inte argumentet av SADY CZ s.r.o. och Lužanská zemědělská a.s. att det stöd som beviljats dem (eller andra stora företag) utgjorde stöd för särskilda ändamål i enlighet med artikel 6.3 i förordning (EU) nr 702/2014.

#### 7.3.2 *Slutsats*

(163) Eftersom sådant stöd inte uppfyllde alla villkor i kapitel I i förordning (EU) nr 702/2014, i enlighet med artikel 3 i den förordningen ([43]), kunde det inte undantas från anmälningsskyldigheten i artikel 108.3 i EUF-fördraget.

(164) Kommissionen drar slutsatsen att de tjeckiska myndigheterna inte fullgjorde sin skyldighet enligt artikel 108.3 i EUF-fördraget, eftersom de beviljade investeringsstödet till vissa stödmottagare innan det anmäldes och godkändes av kommissionen. Kommissionen vidhåller därför att sådant stöd måste betraktas som olagligt stöd i den mening som avses i artikel 1 f i förordning (EU) 2015/1589.

### 7.4 **Stödets förenlighet med den inre marknaden**

(165) Enligt artikel 107.3 c i EUF-fördraget kan stöd anses som förenligt med den inre marknaden, om det underlättar utveckling av vissa näringsverksamheter eller vissa regioner, när det inte påverkar handeln i negativ riktning i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset.

(166) I sitt beslut om att inleda förfarandet genomförde kommissionen en detaljerad granskning av förenligheten hos de två ordningarna SA.50787 och SA.50837 (inklusive det stöd som redan genomförts till stora företag) med ([44]) de unionsregler om statligt stöd som var tillämpliga vid den tidpunkten. I det aktuella fallet var dessa del I (”Gemensamma bedömningsprinciper”) och del II, avsnitt 1.1.1.1 (”Stöd för investeringar i materiella och immateriella tillgångar på jordbruksföretag som är knutna till primär jordbruksproduktion”) i 2014 års riktlinjer, som var i kraft när stödet beviljades ([45]) stora företag.

([43]) Se även dom av den 5 mars 2019, Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, punkt 59.
([44]) Se skälen 70–89 i beslutet om att inleda förfarandet.
([45]) Se skäl 69 i beslutet om att inleda förfarandet.

(167) När det gäller stödordningarnas förenlighet med de särskilda villkor som fastställs för investeringsstöd i avsnitt 1.1.1.1 i 2014 års riktlinjer drog kommissionen preliminärt slutsatsen att båda stödordningarna (inklusive det stöd som redan genomförts till stora företag) uppfyllde dessa villkor.

(168) När det gäller bedömningen av stödordningarnas förenlighet med de gemensamma bedömningsprinciper enligt artikel 107.3 i EUF-fördraget som anges i del I i 2014 års riktlinjer drog kommissionen olika preliminära slutsatser när det gäller det stöd som beviljats före anmälan och det stöd som skulle beviljas först efter det att kommissionen godkänt och anmält sitt beslut till Tjeckien.

(169) Även om kommissionens preliminära yttrande bekräftade att det senare stödet var förenligt med de gemensamma bedömningsprinciperna ([46]), drogs inte samma slutsats när det gäller stöd som redan hade beviljats stora företag före anmälan. Mer bestämt uttryckte kommissionen tvivel om huruvida stödet var proportionerligt och hade en stimulanseffekt ([47]).

(170) Kommissionen erinrar om att det rådde tvivel om huruvida de stora företagen – som fick stöd felaktigt inom ramen för de ordningar som omfattas av gruppundantag och som i huvudsak genomförde ordningarna SA.50787 och SA.50837 innan de anmäldes – lämnade in det kontrafaktiska scenariot och huruvida det beviljade stödet var förenligt med den merkostnader netto-metod som anges i punkterna 95–97 i 2014 års riktlinjer. Kommissionen ansåg att de tjeckiska myndigheterna utan ett kontrafaktiskt scenario i själva verket inte kunde ha fastställt att stödbeloppen var proportionerliga och motsvarade merkostnaderna netto för genomförandet av investeringen i det berörda området genom att jämföra dem med ett scenario utan stöd.

(171) Kommissionen erinrar om att alla stödmottagare som lämnade in sina synpunkter på beslutet om att inleda förfarandet i minst en av sina stödansökningar 2016 och 2017 angav sin status som stort företag och inte som ett litet eller medelstort företag när stödet beviljades. Under alla omständigheter framgick deras status som stort företag av den inlämnade dokumentation som åtföljde stödansökningarna.

(172) Alla stödmottagare som lämnade in sina synpunkter på beslutet om att inleda förfarandet bekräftade också att de tjeckiska myndigheterna inte begärde det kontrafaktiska scenariot, trots att stödmottagarna i stödansökningarna eller den åtföljande dokumentationen angav att de är stora företag.

(173) Alla stödmottagare som inkom med sina synpunkter på beslutet om att inleda förfarandet (skälen 76–110) hävdade att stödet hade en stimulanseffekt trots avsaknaden av det kontrafaktiska scenariot och de tjeckiska myndigheternas kontroll av det. De flesta av dem inkluderade ett sådant kontrafaktiskt scenario i inlagan till kommissionen. Denna uppfattning bland de stödmottagare som lämnade sina synpunkter på beslutet om att inleda förfarandet stöddes av de tjeckiska myndigheterna (skäl 71).

(174) Kommissionen bedömer argumenten om förekomsten av en stimulanseffekt mot bakgrund av de relevanta punkterna i avsnitt 3.4 i del I i 2014 års riktlinjer.

(175) I enlighet med punkt 70 i 2014 års riktlinjer utgjorde stödet inte något incitament för stödmottagaren om arbetet med det berörda projektet eller den berörda verksamheten hade inletts redan innan stödmottagaren ansökte om stödet hos de nationella myndigheterna.

(176) I enlighet med punkt 72 i 2014 års riktlinjer var stora företag, utöver de uppgifter som anges i punkt 71 i dessa riktlinjer, tvungna att i ansökan beskriva situationen utan stöd, som benämns det kontrafaktiska scenariot eller alternativt projekt eller alternativ verksamhet, och lägga fram dokumentation som styrkte de uppgifter om ett kontrafaktiskt scenario som angavs i ansökan.

(177) I enlighet med punkt 73 i 2014 års riktlinjer var dessutom den beviljande myndigheten tvungen att kontrollera det kontrafaktiska scenariots trovärdighet och bekräfta att stödet hade den erforderliga stimulanseffekten, när den mottog ansökan om stöd.

([46]) Se skäl 102 i beslutet om att inleda förfarandet.
([47]) Se skälen 116 och 122 i beslutet om att inleda förfarandet.

(178) De kopior av stödansökningarna och den åtföljande dokumentationen som lämnats till kommissionen bekräftar att de stora företag som lämnade in sina synpunkter på beslutet om att inleda förfarandet lämnade in stödansökningarna innan stödet beviljades dem.

(179) Granskningen bekräftade dock utom allt tvivel att ingen av de stora företagens stödansökningar omfattade det kontrafaktiska scenariot. Av detta följer att de tjeckiska myndigheterna inte kontrollerade och inte bekräftade att stödet till stora företag hade en stimulanseffekt innan de beviljade stödet till dem.

(180) Det framgår av punkterna 72 och 73 i 2014 års riktlinjer att båda villkoren skulle vara uppfyllda innan stödet beviljades, dvs. situationen utan stödet måste beskrivas av den sökande i stödansökan och kontrolleras av den beviljande myndigheten innan stödet beviljas. Om dessa två villkor inte är uppfyllda är förekomsten av stimulanseffekten fortfarande hypotetisk och inte bevisad.

(181) Kommissionen betonar att stödets stimulanseffekt inte kan antas utan måste påvisas av den sökande och bekräftas av den beviljande myndigheten innan stödet beviljas. Enligt punkt 72 i 2014 års riktlinjer ska det kontrafaktiska scenariot dessutom beskrivas i stödansökan. I den punkten eller någon annan punkt i 2014 års riktlinjer föreskrevs inte någon alternativ demonstration av det kontrafaktiska scenariot. Kommissionen kan därför inte godta eller bedöma de kontrafaktiska scenarier i efterhand som de stora stödmottagarna lämnade in tillsammans med sina synpunkter på beslutet om att inleda förfarandet.

(182) Följaktligen bekräftas den preliminära uppfattningen att stödet inte hade någon stimulanseffekt.

(183) När det gäller proportionalitetskriteriet erinrar kommissionen om de regler som gällde för stödet i fråga när det beviljades stora företag:

(184) I enlighet med punkt 95 i 2014 års riktlinjer var medlemsstaterna, när det gäller investeringsstöd till stora företag inom ramen för de anmälda stödordningarna, tvungna att säkerställa att stödbeloppet begränsades till vad som är absolut nödvändigt på grundval av en merkostnader netto-metod.

(185) I enlighet med punkt 97 i 2014 års riktlinjer var medlemsstaten tvungen att säkerställa att stödbeloppet motsvarade merkostnaderna netto av att genomföra investeringen i det berörda området, jämfört med ett kontrafaktiskt scenario där inget stöd beviljas. I detta syfte var det nödvändigt att använda den metod som anges i punkt 96 i dessa riktlinjer tillsammans med högsta tillåtna stödnivåer som ett tak. Stödbeloppet kunde dessutom inte överstiga det minimibelopp som behövs för att göra projektet tillräckligt lönsamt, och kunde till exempel inte leda till en ökning av dess internränta utöver den normala avkastning som tillämpades av det berörda företaget i andra investeringsprojekt av liknande slag eller, om denna inte finns tillgänglig, en ökning av dess internränta utöver företagets kapitalkostnader som helhet eller utöver den avkastning som är vanligt förekommande inom den berörda sektorn.

(186) Ovanstående bestämmelser om stödets proportionalitet krävde också att detta kriterium kontrollerades och bekräftades innan stödet beviljades stora företag.

(187) I beslutet om att inleda förfarandet uttryckte kommissionen tvivel om att det stöd som beviljats stora företag innan det godkändes av kommissionen var förenligt med merkostnader netto-metoden enligt punkterna 95–97 i 2014 års riktlinjer ([48]). I detta avseende påpekade kommissionen att den (i det skedet) sannolika avsaknaden av ett kontrafaktiskt scenario i själva verket inte kunde säkerställa att stödbeloppen motsvarade merkostnaderna netto för genomförandet av investeringen i det berörda området genom att jämföra dem med ett scenario utan stöd.

(188) Undersökningen bekräftade att de stora företagen inte lämnade in det kontrafaktiska scenariot tillsammans med ansökan om stöd. De tjeckiska myndigheterna hade därför inte tillgång till tillgängliga uppgifter som skulle ha gjort det möjligt för dem att kontrollera och bekräfta att stödet var förenligt med merkostnader netto-metoden enligt punkterna 95–97 i 2014 års riktlinjer. Kommissionen påpekar att varken punkterna 95–97 i 2014 års riktlinjer eller någon annan punkt i dessa riktlinjer föreskrev en alternativ demonstration av merkostnader netto-metoden. Följaktligen bekräftas det inledande tvivlet på att proportionaliteten hos det stöd som beviljats stora företag inte fastställdes.

([48]) Se skäl 133 i beslutet om att inleda förfarandet.

(189) Kommissionen anser därför att det stöd som beviljats stora företag före dagen för anmälan av stödordningarna SA.50787 och SA.50837 inte kan anses vara förenligt med den inre marknaden enligt undantaget i artikel 107.3 c i EUF-fördraget, eftersom det stödet inte uppfyllde villkoren för förekomsten av en stimulanseffekt och proportionalitet enligt de tillämpliga bestämmelserna i 2014 års riktlinjer.

(190) En av stödmottagarna (dvs. Lužanská zemědělská a.s.) hävdar i sina synpunkter på beslutet om att inleda förfarandet att företaget, trots att det i sin ansökan om stöd från 2017 hade angett sin storlek som ett stort företag och att dess status som stort företag borde ha varit känd för myndigheterna på grundval av dess åtföljande dokumentation, formellt sett inte var ett stort företag vid tidpunkten för beviljandet av stödet under 2016 och 2017 och att det beviljade stödet därför var förenligt enligt förordning (EU) nr 702/2014 (skäl 107). Företaget hävdar att det blev en del av Agrofert (ett stort företag) i juli 2016. I enlighet med ordalydelsen i artikel 4.2 i bilaga I till förordning (EU) nr 702/2014, hade företaget därför inte förlorat sin ställning som litet eller medelstort företag under de kommande två åren, dvs. när det ansökte om stöd i september 2016 och därefter i september 2017.

(191) Kommissionen konstaterar inledningsvis att Lužanská zemědělská motsäger sina egna stödansökningar från 2016 och 2017, eftersom företaget uttryckligen hade angett sin storlek som ett stort företag eller dess status som stort företag åtminstone borde ha varit känd för myndigheterna på grundval av dess åtföljande dokumentation. Redan på denna grund är ändringen av företagets status i efterhand inte trovärdig eller godtagbar. Enligt Tjeckien beviljades stödet till stora företag av misstag (skäl 68) och i sin efterhandsöversyn betraktade Tjeckien inte Lužanská zemědělská a.s. som ett litet eller medelstort företag ([49]).

Under alla omständigheter tillägger kommissionen att en sådan tolkning av artikel 4.2 i bilaga I till förordning (EU) nr 702/2014, som föreslagits av Lužanská zemědělská, inte är förenlig med unionsdomstolarnas tolkning av definitionen av små och medelstora företag, som bygger på principen om ändamålsenlig verkan. Kommissionen förklarade sin tolkning av artikel 4.2 och av definitionen av små och medelstora företag i beslutet om att inleda förfarandet ([50]) (se skälen 54–60). Detta resonemang gäller och ifrågasattes inte av Tjeckien eller någon av de tredje parterna.

(192) I beslutet om att inleda förfarandet ([51]) drog kommissionen slutsatsen att det skulle strida mot principen om ändamålsenlig verkan att tillhandahålla en sådan möjlighet för företag som överskred personalstyrkan eller de finansiella trösklarna på grund av en permanent strukturomvandling, dvs. till följd av ett ägarbyte efter en sammanslagning eller ett förvärv. En sådan förändring leder till att personalstyrkan eller de finansiella trösklarna varaktigt höjs, varför dessa variabler inte längre beror på företagets ekonomiska resultat. Kommissionen anser att den ekonomiska verkligheten i detta fall visar att ett visst företag inte är ett verkligt mikro-, litet eller medelstort företag. Även om denna särskilda situation inte uttryckligen anges i artikel 4.2 i definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag i bilaga I till förordning (EU) nr 702/2014, som också grundar sig på unionsdomstolarnas rättspraxis och principen om ändamålsenlig verkan, bör sådana företag inte, efter en permanent ändring av ägarskapet, åtnjuta status som mikroföretag samt små och medelstora företag.

(193) Om ett företag överskrider de relevanta taken för små och medelstora företag till följd av en permanent struktur- eller ägarförändring efter en sammanslagning eller ett förvärv, är den relevanta tidpunkten för bedömningen i stället tidpunkten för transaktionen (genom vilken ett företag permanent blir en del av en större struktur) och inte tidpunkten för avslutandet av den sökande rättsliga enhetens räkenskaper.

(194) I enlighet med denna tolkning anser kommissionen att Lužanská zemědělská a.s. (eller någon annan stödmottagare som är ett stort företag) inte kan åberopa artikel 4.2 i bilaga I till förordning (EU) nr 702/2014 för att motivera sin storlek som ett litet eller medelstort företag vid tidpunkten för de stödansökningar som lämnades in 2016 och 2017. Kommissionen anser i stället att Lužanská zemědělská a.s. blev ett stort företag vid den tidpunkt då det permanent blev en del av Agrofert och inte bara efter att det, på grund av denna ägarförändring, överskred personalstyrkan eller de finansiella trösklar som anges i artikel 2 i den bilagan under två på varandra följande år. Det stöd som beviljats Lužanská zemědělská a.s. (eller någon annan stödmottagare som är ett stort företag) omfattas därför inte av gruppundantaget enligt förordning (EU) nr 702/2014 (eftersom artikel 14 i den förordningen endast är tillämplig på mikroföretag samt små och medelstora företag och stödet inte kan betraktas som stöd för särskilda ändamål till stora företag (skälen 144, 147 och 148), och stödet är både olagligt och oförenligt.

([49]) Se skäl 104 i beslutet om att inleda förfarandet.
([50]) Se skälen 108–113 i beslutet om att inleda förfarandet.
([51]) Se skäl 112 i beslutet om att inleda förfarandet.

## 8. **SLUTSATS**

(195) Kommissionen drar slutsatsen att det stöd som beviljats stora företag i form av direkta bidrag utgör statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 i EUF-fördraget. Kommissionen konstaterar att Tjeckien olagligen hade genomfört stödordningarna SA.50787 och SA.50837 genom att bevilja stöd till stora företag före anmälan, i strid med artikel 108.3 i EUF-fördraget.

(196) Ovanstående analys visar dessutom att stödet inte kan förklaras förenligt med den inre marknaden.

(197) Det statliga stöd som Tjeckien har beviljat stora företag enligt ordningarna SA.50787 och SA.50837 innan de anmäldes är därför olagligt och oförenligt med den inre marknaden.

## 9. **ÅTERKRAV**

(198) Enligt artikel 108.2 i EUF-fördraget och unionsdomstolarnas fasta rättspraxis är kommissionen behörig att ålägga den berörda medlemsstaten att ändra eller upphäva stöd om kommissionen har konstaterat att stödet är oförenligt med den inre marknaden ([52]). Unionsdomstolarna har också konsekvent hävdat att avsikten med en medlemsstats skyldighet att upphäva stöd som kommissionen har betraktat som oförenligt med den inre marknaden är att återställa den situation som rådde innan stödet beviljades ([53]).

(199) I detta sammanhang har unionsdomstolarna fastställt att detta mål är uppnått när stödmottagaren har återbetalat de belopp som beviljats i form av olagligt stöd, och därmed förlorat den fördel som stödmottagaren hade gentemot sina konkurrenter på den inre marknaden, och när den situation som rådde före utbetalningen av stödet är återställd ([54]).

(200) I linje med denna rättspraxis anges följande i artikel 16.1 i förordning (EU) 2015/1589: ”Vid negativa beslut i fall av olagligt stöd ska kommissionen besluta att den berörda medlemsstaten ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att återkräva stödet från mottagaren (nedan kallat *beslut om återkrav*). Kommissionen ska inte återkräva stödet om detta skulle stå i strid med en allmän princip i unionsrätten.”

(201) Tjeckien är således skyldigt att återkräva olagligt och oförenligt stöd (skälen 195 och 196) från alla stödmottagare som var stora företag vid den tidpunkt då stödet beviljades, såvida det inte uppfyllde alla villkor i kommissionens förordning (EU) nr 1408/2013 ([55]) eller villkoren för tillämpning av en allmän princip i unionsrätten som hävdades under det formella granskningsförfarandet. Återkravet ska omfatta perioden från och med den dag då stödet ställdes till stödmottagarnas förfogande till och med den dag det har återbetalats. Det belopp som ska återkrävas ska innefatta ränta till och med den dag det har återbetalats.

***Påstådd tillämpning av EU-principen om rättssäkerhet i det aktuella fallet***

(202) De tjeckiska myndigheterna har redan identifierat sju stödmottagare som är stora företag och inlett lämpliga förfaranden för att återkräva olagligt stöd som beviljats under åren 2016–2017 enligt en eller båda de ordningar som omfattas av gruppundantag (skäl 69). De tjeckiska myndigheterna hävdar dock att återkravsförfarandet inte kunde slutföras genom att stödet faktiskt återkrävdes från stödmottagarna, av de skäl som förklaras i skälen 117–119 i detta beslut. Med stöd av den nationella domstolens domar och den nationella lagstiftning som gällde när återkravsförfarandet inleddes, särskilt § 15.3 c i lag nr 218/2000 om budgetregler, åberopar de tjeckiska myndigheterna principen om rättssäkerhet.

([52]) Dom av den 12 juli 1973, kommissionen/Tyskland, C-70/72, ECLI:EU:C:1973:87, punkt 13.
([53]) Dom av den 21 mars 1990, Belgien/kommissionen, C-142/87, ECLI:EU:C:1990:125, punkt 66.
([54]) Dom av den 17 juni 1999, Belgien/kommissionen, C-75/97, ECLI:EU:C:1999:311, punkterna 64 och 65.
([55]) Kommissionens förordning (EU) nr 1408/2013 av den 18 december 2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse inom jordbrukssektorn (EUT L 352, 24.12.2013, s. 9).

(203) Kommissionen anser att § 15.3 c i lag nr 218/2000 om budgetregler, som var i kraft när återkravsförfarandet inleddes, strider mot de tillämpliga EU-reglerna om återkrav av olagligt stöd, vilka illustreras nedan i flera domar från unionsdomstolarna.

(204) Det framgår av unionsdomstolarnas rättspraxis att om ett stöd har beviljats enligt en gruppundantagsförordning trots att villkoren för att omfattas av ett undantag enligt den förordningen inte är uppfyllda, har det stödet beviljats i strid med anmälningsskyldigheten, varför det ska anses olagligt ([56]). Statligt stöd som inte omfattas av en gruppundantagsförordning ska även fortsättningsvis omfattas av anmälningsskyldigheten i artikel 108.3 i EUF-fördraget ([57]).

(205) Enligt rättspraxis ska artikel 108.3 i EUF-fördraget tolkas på så sätt att den nationella myndigheten är skyldig att på eget initiativ återkräva ett stöd som den har beviljat enligt en gruppundantagsförordning, om den efter beviljandet konstaterar att villkoren enligt denna förordning inte var uppfyllda ([58]).

(206) Om en nationell myndighet konstaterar att stöd som den har beviljat enligt en gruppundantagsförordning inte uppfyller de villkor som gäller för att omfattas av undantaget i den förordningen, ankommer det på den myndigheten att vidta lämpliga åtgärder för att avhjälpa det rättsstridiga genomförandet av stödet, så att stödmottagaren inte förfogar fritt över stödet fram till dess att kommissionen har meddelat ett beslut, däribland skyldigheten att på eget initiativ återkräva det stöd som beviljats på ett olagligt sätt ([59]).

(207) Dessutom erinrar kommissionen om principen om unionsrättens företräde som fastställts i unionsdomstolarnas rättspraxis ([60]), enligt vilken unionsrätten har företräde när en konflikt uppstår mellan en aspekt av unionsrätten och nationell rätt. Enligt denna princip är nationella domstolar skyldiga att ge full verkan åt bestämmelserna i unionsrätten, inbegripet, vid behov, genom att (på eget initiativ) vägra att tillämpa motstridiga bestämmelser i nationell lagstiftning.

(208) Enligt domstolens fasta rättspraxis är såväl förvaltningsmyndigheter som nationella domstolar, vilka inom ramen för sina respektive behörigheter ska tillämpa unionsbestämmelser som har direkt bindande verkan för medlemsstaternas myndigheter, skyldiga att säkerställa att dessa bestämmelser ges full verkan ([61]).

(209) Kommissionen påpekar vidare att de nationella domstolarna måste beakta den rättsliga situation som följer av de pågående förfarandena vid kommissionen, även om den är preliminär ([62]). Detta innebär att de nationella domstolarna, medan utredningsförfarandet pågår, måste dra rättsliga konsekvenser av själva beslutet om att inleda förfarandet och vidta alla lämpliga åtgärder för att ta itu med den potentiella överträdelsen av genomförandeförbudet.

(210) Kommissionen erinrar också om unionsdomstolarnas rättspraxis, enligt vilken det ankommer på den nationella myndighet till vilken det skickats en ansökan om stöd som kan omfattas av en gruppundantagsförordning att omsorgsfullt pröva, med beaktande av de handlingar som ingetts till myndigheten, huruvida det sökta stödet uppfyller alla relevanta villkor i nämnda förordning och att avslå ansökan om något av dessa villkor inte har uppfyllts ([63]).

([56]) Dom av den 5 mars 2019, Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, punkt 87.
([57]) Dom av den 5 mars 2019, Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, punkt 86.
([58]) Dom av den 5 mars 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, punkt 95.
([59]) Dom av den 5 mars 2019, Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, punkterna 92 och 89.
([60]) Dom av den 5 februari 1963, Van Gend en Loos/Administratie der Belastingen, C-26/62, ECLI:EU:C:1963:1; dom av den 15 juli 1964, Costa/E.N.E.L., C-6/64, ECLI:EU:C:1964:51; dom av den 9 mars 1978, Amministrazione delle finanze dello Stato/Simmenthal, C-106/77, ECLI:EU:C:1978:49.
([61]) Dom av den 5 mars 2019, Eesti Pagar AS, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, punkterna 90 och 91 samt dom av den 14 september 2017, The Trustees of the BT Pension Scheme, C-628/15, ECLI:EU:C:2017:687, punkt 54.
([62]) Dom av den 21 november 2013, Deutsche Lufthansa, C-284/12, ECLI:EU:C:2013:755, punkt 38.
([63]) Dom av den 5 mars 2019, Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, punkt 93.

(211) Kommissionen anser att § 15.3 c i lag nr 218/2000, som var i kraft när återkravsförfarandet inleddes och som i det aktuella fallet tillämpades av den nationella domstolen, hindrar ett effektivt genomförande av EU:s regler om återkrav av olagligt och oförenligt stöd, eftersom den uttryckligen utesluter möjligheten till ett effektivt återkrav av det stöd som redan betalats ut om skälet till återkravet var att beviljandebeslutet bröt mot EU-lagstiftningen ([64]).

(212) Det framgår av EU-domstolarnas fasta rättspraxis att principerna om unionsrättens företräde och effektivitet innebär att medlemsstater och stödmottagare inte kan förlita sig på principen om rättssäkerhet för att begränsa återkrav i händelse av en konflikt mellan nationell rätt och EU-rätt. I sådana fall har unionsrätten företräde och de nationella reglerna ska inte tillämpas eller ska tolkas på ett sådant sätt att unionsrättens effektivitet bibehålls ([65]).

***De tredje parternas påstådda berättigade förväntningar***

(213) De stora företag som lämnade sina synpunkter till kommissionen på beslutet om att inleda förfarandet hävdade att de tjeckiska myndigheternas beslut om beviljande skapade berättigade förväntningar på stödets förenlighet. De har framfört flera omständigheter som de anser visar att de med rätta kunde förvänta sig att det stöd som beviljats dem uppfyller alla tillämpliga villkor. De flesta av de tredje parternas argument var att de tjeckiska myndigheterna var fullt medvetna om deras status som stort företag när stödet beviljades och att stödet var proportionerligt och hade en stimulanseffekt trots att det kontrafaktiska scenariot saknades. Enligt de tredje parterna har de tjeckiska myndigheterna upprepade gånger kontrollerat att villkoren för att bevilja stödet var uppfyllda och inte pekat på några brister (innan efterhandskontrollen visade att de inte var mikroföretag samt små och medelstora företag och därför fick stöd felaktigt (skälen 78–110).

(214) Kommissionen erinrar om att det av fast rättspraxis ([66]) följer att rätten att göra anspråk på skydd för berättigade förväntningar tillkommer varje enskild person som befinner sig i en situation av vilken det framgår att EU-administrationen har väckt grundade förhoppningar om det beviljade stödet. Ingen kan dock åberopa ett åsidosättande av principen om skydd för berättigade förväntningar om administrationen inte gett några tydliga försäkringar. Beviljandet av statligt stöd kan inte ge upphov till tredje parters berättigade förväntningar på att sådant stöd är korrekt, om det har beviljats i strid med artikel 108.3 i EUF-fördraget ([67]).

(215) Kommissionen noterar att påståendet om de berättigade förväntningar som tas upp av de tredje parterna i det aktuella ärendet enbart och uteslutande avser de nationella myndigheternas beslut.

(216) I detta avseende erinrar kommissionen om att en nationell myndighet som beviljar ett stöd enligt en gruppundantagsförordning inte kan anses behörig att meddela ett slutgiltigt beslut om att det inte föreligger någon skyldighet att anmäla det sökta stödet till kommissionen, enligt artikel 108.3 i EUF-fördraget ([68]).

(217) Om en nationell myndighet beviljar ett stöd genom felaktig tillämpning av en gruppundantagsförordning åsidosätter den såväl bestämmelserna i den förordningen som artikel 108.3 i EUF-fördraget ([69]). Samma slutsats om olagligt stöd i strid med artikel 108.3 i EUF-fördraget följer i detta fall om man bedömer det stöd till de stora företagen som beviljades före anmälan av ordningarna SA.50787 och SA.50837.

([64]) Paragraf 15.3 c i lag nr 218/2000, i dess lydelse fram till den 31 december 2021.
([65]) Dom av den 5 oktober 2006, kommissionen/Frankrike (”Scott”), C-232/05, ECLI:EU:C:2006:651, punkterna 50–53.
([66]) Dom av den 20 september 1990, kommissionen/Tyskland, C-5/89, ECLI:EU:C:1990:320, punkterna 13 och 14.
([67]) Se t.ex. dom av den 1 juli 2010, Italien/Europeiska kommissionen, T-53/08, ECLI:EU:T:2010:267; dom av den 11 november 2004, P Demesa och Territorio Histórico de Álava/kommissionen, förenade målen C-183/02 P och C-187/02, ECLI:EU:C:2004:701; dom av den 13 september 2010, Grekland m.fl./Europeiska kommissionen, förenade målen T-415/05, T-416/05 och T-423/05, ECLI:EU:T:2010:386.
([68]) Dom av den 5 mars 2019, Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, punkt 101.
([69]) Dom av den 5 mars 2019, Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, punkt 103.

(218) Av detta följer att en nationell myndighets beviljande av stöd i en sådan situation inte kan ge upphov till berättigade förväntningar hos mottagaren av stödet på att stödet är rättsenligt ([70]).

(219) Dessutom är det upp till de tredje parterna att förfara med tillbörlig försiktighet och aktsamhet och försäkra sig om att reglerna i EU-lagstiftningen har följts ([71]). Domstolen har bekräftat att en omdömesgill ekonomisk aktör normalt sett ska kunna avgöra om det förfarande som anges i artikel 108 i EUF-fördraget har följts ([72]). I föreliggande fall har de stödmottagare som är stora företag särskilt inte beaktat att den nationella rättsliga grund som avses i artikel 14 i förordning (EU) nr 702/2014 endast gäller mikroföretag samt små och medelstora företag (skäl 115).

(220) Mot bakgrund av detta resonemang anser kommissionen att de tredje parternas påståenden om att deras berättigade förväntningar har åsidosatts saknar grund. Samtidigt kan eventuella garantier från de nationella myndigheterna till tredje parter inte åberopas som ett hinder för att återkräva olagligt och oförenligt stöd.

(221) Mot bakgrund av ovanstående argument kan mottagarna inte åberopa allmänna unionsrättsliga principer, såsom berättigade förväntningar och rättssäkerhet, för att förhindra återkrav av det oförenliga stöd som olagligen beviljats dem. Kommissionen anser därför att det inte finns något som hindrar tillämpningen av artikel 16.1 i förordning (EU) 2015/1589. Ingen allmän unionsrättslig princip motverkar återkrav av olagligt och oförenligt stöd som konstaterats inom ramen för detta beslut.

(222) Kommissionen drar därför slutsatsen att de tjeckiska myndigheterna är skyldiga att vidta alla tillämpliga åtgärder för att återkräva det stöd som redan betalats ut till stora företag för att återställa den ekonomiska situation som stödmottagarna skulle befinna sig i utan det olagliga och oförenliga stödet.

(223) De tjeckiska myndigheterna måste återkräva de stödbelopp som anges i varje beslut om beviljande av stöd till en stödmottagare ([73]) som vid tidpunkten för beviljandet av stödet var ett stort företag i den mening som avses i definitionen i bilaga I till förordning (EU) nr 702/2014, tillsammans med räntan. Räntan ska beräknas från och med den dag då stödet i fråga ställdes till stödmottagarens förfogande och fram till dess att det har återbetalats, i enlighet med kapitel V i kommissionens förordning (EG) nr 794/2004 ([74]), ändrad genom kommissionens förordning (EU) 2015/2282 ([75]).

(224) När det gäller de stödmottagare som berörs av återkravet kan det, även om vissa stödmottagare redan har identifierats, inte uteslutas att även andra stödmottagare kan vara berörda. Kommissionen uppmanar därför de tjeckiska myndigheterna att genomföra detta beslut och återkräva det olagliga och oförenliga stödet från alla stödmottagare som vid tidpunkten för beviljandet av stödet inte uppfyllde villkoren för definitionen av små och medelstora företag i bilaga I till förordning (EU) nr 702/2014.

([70]) Dom av den 5 mars 2019, Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, punkt 106.
([71]) Se t.ex. dom av den 13 juni 2000, EPAC/kommissionen, förenade målen T-204/97 och T-270/97, ECLI:EU:T:2000:148.
([72]) Dom av den 5 mars 2019, Eesti Pagar, C-349/17, ECLI:EU:C:2019:172, punkt 98.
([73]) I besluten om återkrav angav de tjeckiska myndigheterna att följande stödbelopp skulle återkrävas. Kommissionen erinrar om att dessa stödbelopp, i enlighet med artikel 16 i förordning (EU) 2015/1589, måste omräknas för att inkludera ränta från och med den dag då det olagliga stödet stod till stödmottagarens förfogande till och med den dag det återbetalas.
POMONA Těšetice: 1 400 000 CZK (60 000 EUR)
ÚSOVSKO EKO: 1 000 000 CZK (43 000 EUR)
ÚSOVSKO AGRO: 4 700 000 CZK (200 400 EUR)
SADY CZ: 2 100 000 CZK (80 200 EUR)
RBQ SADY: 11 331 000 CZK (483 000 EUR)
M+A+J: 260 000 CZK (11 000 EUR)
Lužanská zemědělská: 2 830 000 CZK (120 600 EUR)
([74]) Kommissionens förordning (EG) nr 794/2004 av den 21 april 2004 om genomförande av rådets förordning (EG) nr 659/1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget (EUT L 140, 30.4.2004, s. 1).
([75]) Kommissionens förordning (EU) 2015/2282 av den 27 november 2015 om ändring av förordning (EG) nr 794/2004 vad avser anmälnings- och upplysningsformulären (EUT L 325, 10.12.2015, s. 1).

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

*Artikel 1*

De åtgärder till förmån för stora företag som är verksamma inom primär jordbruksproduktion, för omstrukturering av fruktträdgårdar och för byggande av droppbevattning av fruktträdgårdar, humleodlingar, vinodlingar och plantskolor, som olagligen genomförts av Tjeckien före anmälan av beslut C(2021)41 final, strider mot artikel 108.3 i EUF-fördraget och utgör statligt stöd i form av två stödordningar.

*Artikel 2*

Det statliga stöd som avses i artikel 1 och som olagligen genomförts av Tjeckien i strid med artikel 108.3 i EUF-fördraget är oförenligt med den inre marknaden.

*Artikel 3*

1. Tjeckien ska från de stödmottagare som är stora företag återkräva det oförenliga stöd som avses i artikel 1.

2. Det stöd som ska återkrävas ska innefatta ränta från och med den dag då stödet ställdes till de stora företagens förfogande till och med den dag det har återbetalats.

3. Räntan ska beräknas som kapitaliserad ränta i enlighet med kapitel V i förordning (EG) nr 794/2004, ändrad genom förordning (EG) nr 271/2008 ([76]).

*Artikel 4*

1. Återkravet av det stöd som avses i artikel 1 ska verkställas omedelbart och effektivt ([77]).

2. Tjeckien ska säkerställa att detta beslut genomförs inom fyra månader efter den dag då detta beslut har delgetts.

*Artikel 5*

1. Inom fyra månader från den dag då detta beslut har delgetts ska Tjeckien lämna följande uppgifter till kommissionen:

   — En fullständig förteckning över stora företag som mottagit stöd inom ramen för de två stödordningar som avses i artikel 1.

   — Det totala belopp (kapitalbelopp och återkravsränta) som ska återkrävas från de stödmottagare som är stora företag.

   — En detaljerad beskrivning av de åtgärder som redan har vidtagits eller som planeras för att följa detta beslut.

   — Dokument som visar att de stödmottagare som är stora företag har ålagts att betala tillbaka stödet.

2. Tjeckien ska hålla kommissionen underrättad om utvecklingen vad gäller de nationella åtgärder som har vidtagits för att genomföra detta beslut till dess att det stöd som avses i artikel 1 har återbetalats. Tjeckien ska på kommissionens begäran omgående lämna uppgifter om de åtgärder som redan har vidtagits eller som planeras för att följa detta beslut. Tjeckien ska också lämna ingående uppgifter om de stödbelopp och räntebelopp som redan har återkrävts från stödmottagare som är stora företag.

([76]) Kommissionens förordning (EG) nr 271/2008 av den 30 januari 2008 om ändring av förordning (EG) nr 794/2004 om genomförande av rådets förordning (EG) nr 659/1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget (EUT L 82, 25.3.2008, s. 1).

([77]) Artikel 16.3 i förordning (EU) 2015/1589.

*Artikel 6*

Detta beslut riktar sig till Republiken Tjeckien.

Utfärdat i Bryssel den 5 april 2024.

*På kommissionens vägnar*
Margrethe VESTAGER
*Verkställande vice ordförande*